

PRVI SPOPADI MED SRBI IN BOLGARI. SRBSKE ČETE SO SE MORALE UMAKNITI.

GRŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK JE IZJAVIL, DA BO GRŠKA TAKOJ NAPOVEDALA BOLGARSKI VOJNO, KAKORHITRO BO STOPIL PRVI BOLGARSKI VOJAK NA SRBSKO OZEMLJE. — AVSTRIJSKI IN NEMŠKI ZRAKOPLOVCI NAD KRAJUJECEM. — BOLGARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK BO ODPOTOVAL V BERLIN. — VSE OPERACIJE BOLGARSKE ARMADE BODO VODILI NEMŠKI ČASTNIKI. — BOJI PRI ANAFORTI.

Položaj na Balkanu.
London, Anglija, 1. oktobra. — Angleški zunanji minister je danes izjavil, da mu je iz zanesljivega vira znano, da so dospeli nemški častniki v Sofijo in da so prevzeli vrhovno poveljstvo nad bolgarsko armado. Potemtakem je torej tretja vojna na Balkanu neizogibna. Nemečji sedaj ne bodo več odlašali, ampak bodo poskušali izvršiti svoj načrt. Enako je bilo pri Turkih. Dokler so bili sami in navezani nase, so bili pozorni, kakorhitro so pa zadobili v njihovi armadi glavno besedo nemški častniki, ni bilo več miru.

Govor Sir Edward Greya.
London, Anglija, 1. oktobra. — Grški ministrski predsednik Venizelos, je izjavil, da niso v inozemstvu razumeli njegovega govora, ki ga je imel v sredo ob odprtju grškega parlamenta. Grška vojska zvesta Srbiji in bo takoj napovedala Bolgarsko vojno, kakorhitro bo stopil kak bolgarski vojak na srbsko ozemlje.

Izpred Dardanel.
Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — Turški general, štab naznanja, da se turške baterije pri Kereviz Dere potopile neke sovražniški torpedni čoln. Če je posadka rešena ali je utonila, se še ni moglo dognati.

Pri Anaforti se že vedno vrše vroči spopadi. Sovražniški navalizirani vsak dan po trikrat ali štirikrat na naše postojanke, toda mi jih vedno poženemo v beg. Pri Avri Burnu smo zavzeli v četrtek več angleških strelnih jarkov. — Angleži so se sicer hrabro borili, toda naši premoči se niso mogli ustavljati.

Stališče Anglije.
London, Anglija, 1. oktobra. — Še večeraj so skoraj vsi mislili, da se bo dalo odstraniti nevarnost tretje balkanske vojne, danes pa kaže, da tega ne bo mogoče storiti ter da je vojna neizogibna. Vsi so radovedni, komu se bo pridružil Grška. Za Srbijo bi bilo velikega pomena, če bi se njej pridružil, ker bi lahko zavezniški na grškem ozemlju izkrcali svoje čete in šli Srbom na pomoč. Če se pridruži Bolgarom ali pa če bo ostala na stališču stroge nevtiralnosti, bo Srbija izgubljena. Nemčija ima sedaj ob srbski meji kakih 300.000 svojih vojakov. Če ti ne bodo mogli ničesar opraviti, jih bo poslala nadaljnjih sto ali dvestotisoč.

Atensko poročilo.
London, Anglija, 1. oktobra. — Reuterjeva agencija je dobila danes iz Aten sledečo brzojavko: — Iz zadnjih poročil, ki prihajajo iz Bolgarske, je razvidno, da ima Nemčija vedno več upliva na bolgarsko vladno in na bolgarski narod. Po celi deželi se vrše demonstracije, pri katerih se prebivalstvo navdušuje za Nemčijo.

Za varstvo Srbije.
Pariz, Francija, 1. oktobra. — "Temps" naznanja: — Anglija in Francija sta storili vse potrebno, da bosta branili Srbijo in Grško pred Bolgarsko. Deželi bosta podpirali z denarjem, municijo in živili.

Prvi spopad.
Turin, Italija, 1. oktobra. — Sem so dospeli brzojavke, ki naznanjajo, da se je vršilo večeraj več spopadov med Srbi in Bolgari. Neka bolgarska patrulja je napadla srbsko predno stražo, ki se je po kratkem ustavljanju umaknila. Bolgari so prodrli na treh krajih v srbsko ozemlje ter so ostali tam več ur. Šele proti večeru so se umaknili. Bulgari kopljejo ob meji strelne jarke in preprečajo zemljo z žicnatimi ograjami.

Radoslavov.
Dunaj, Avstrija, 1. oktobra. — Iz Sofije poročajo, da namerava bolgarski ministrski predsednik, Radoslavov, v najkrajšem času odpotovati v Berlin. Pravi, da bo obiskal svojega sina, ki tam študira, toda to ni najbrže edini vzrok potovanja.

Samo proti Srbiji.
Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — Dopisnik nekega tukajšnjega lista poroča iz Aten, da je izjavil bolgarski poslanik Pasarov, da Bolgarska ne bo napadla Grške ter da vladajo med obema deželama prijateljski odnosi.

Iz delavskega sveta.

V Clevelandu je zastavkalo sedemsto izdelovalcev municije. — "Cleveland Automatic Machine Co."

Cleveland, O., 1. oktobra. — Danes je morala tovarna "Cleveland Automatic Machine Co.", ki je že več mesecev izdelovala municijo za zaveznike, prenehati z obratovanjem, ker so zastavkali skoraj vsi njeni uslužbenci. Če bo tovarna najela stavkokaze, bo zastavkalo po drugih tovarnah še kakih 20.000 delavcev.

Zastavkali so za to, ker je družba svojevoljno odslužila 15 uslužbencev.

Chicago, Ill., 1. oktobra. — Standard Oil Co., je zmanjšala svojim uslužbencem delavski čas od deset na osem ur; plačo bodo imeli isto. — Družba bo potrebovala v kratkem še 400 delavcev.

Millard Ellison.
Ker je pomožni državni pravdnik A. De Ford prostovoljno odstopil iz štaba državnega pravdnika, je bil imenovan za pomožnega državnega pravdnika Millard H. Ellison.

Bankeroti v Nemčiji.
Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — Meseca julija, avgusta in septembra je bilo v celi Nemčiji samo 981 bankrotov. — Lansko leto jih je bilo v istem času 1608.

Jubilej.
Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — V Lipskem je praznoval večeraj profesor filozofije dr. Viljem Wund 40-letnico svojega službovanja kot profesor na univerzi. Že večkrat je hotel stopiti v pokoj, pa so ga prijatelji vedno prepovedali, da je ostal.

Nesramnost Papena.
Nemški vojaški atašej, kapitan Pape, se bo tudi moral posloviti radi svoje nemčurske nadutosti.

Washington, D. C., 1. oktobra. — Državni departament je oficijelno kot neresnične označil vesti, da se je našlo med listinami, katere se je odvzelo v Angliji ameriškega poročevalca Archibaldu, tudi šifrirane brzojavke, ki so nosile podpis nemškega poslanika Bernstorffa. Nobenih takih brzojavk se ni našlo med dokumenti, katere je dostavil tej vladi poslanik Page, pač pa se je našlo tri šifrirane brzojavke, kojih dve sta bile nosili podpis nemškega vojaškega atašaja, kapitana Papena, in ena podpis avstrijskega poslanika Dumbé. Papenove brzojavke so bile naslovljene na vladu v Berlinu, Dumbé pa na ono na Dunaju.

Zakej proti Papenu se bo pričelo najbrž v kratkem ter se splošno tukaj domneva, da ne bo še nadalje ostal na svojem mestu pri nemškem poslanstvu v Washingtonu. Tukaj se smatra za gotovo, da bosta njegovo odpotovanje odredila poslanik Bernstorff in državni tajnik Lansing.

Nesramnost Papena.

Nemški vojaški atašej, kapitan Pape, se bo tudi moral posloviti radi svoje nemčurske nadutosti.

Uspehi Francozov v Artois.
Pariz, Francija, 1. oktobra. — V današnjem popoldanskem poročilu francoskega vojnega ministrstva se poroča o uspehih Francozov v Artois distriktu, katere se je doseglo z uporabo ročnih granat ter podzemskih hodnikov. Te uspehe se je doseglo iztočno in južnoiztočno od Neuville.

Severno od Aisne, v bližini Sompi, so vzporedno Nemci ostro obstrlejevanje iz topov in pušk proti francoskim zakopom. Temu obstrlejevanju pa ni sledil noben naskok infanterije. V Champagne se je potom uspešnega francoskega ognja ustavilo vse protinaskoke Nemcev v okolici Maisons de Champagne.

Severno od Massiges so ujeli Francozi tekom prodiranja večeraj zvečer 280 Nemcev, med njimi 8 častnikov.

Streli padajo v Verdun.
V svojem večernem poročilu poroča vojni ministrstvo o nadaljnjem napredovanju južno od Givenehy ceste. Iztočno od Souchez se je ujelo 61 Nemcev, ki pripadajo gardi ter se je tudi oprostilo par ujetih Francozov.

V Champagne so se polastili Francozi potom nenadnega napada med Auberive in L'Ecluse de Vedegrance par mitraljez ter so ujeli 30 mož.

Par nemških baterij je metalo iz velike daljave granate na Verdun in Nomeny. Francozi so obstrlejevali te nemške baterije ter istotako vlake na železniški postaji v Vigneulles. Posledica obstrlejevanja sta bili dve močni eksploziji.

V Vogezih so obstrlejevali Francozi v okolici Violy s topovi francoske postojanke, ne da bi vzporedno kak infanterijski naskok.

Francoski vodilni zrakoplov "Alsace" je obstrlejeval v noči 30. septembra na 1. oktober železniško križišče v Amagne-Lucy ter tudi železniške postaje Attigny in Vouziers. Kljub temu, da je bil zrakoplov na celi poti izpostavljen obstreljevanju, se je brez resnih poškodb vrnil k svoji postojanki. Na stroju je bilo opaziti le par znakov strelav.

Z zapadnih bojišč. Nemci uspešni pri Loos.

Nemci pravijo, da prodirajo naprej pri Loos kljub velikanškemu odporu Angležev.

FRANCOZI PRI NEUVILLE.

Iz Champagne poročajo tako Francozi kot Nemci, da se je odbilo naskoke.

Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — Nemško armado vodstvo pravi v svojem današnjem poročilu, da so Angleži ustavili svoje naskoke ter da so Nemci napredovali severno od Loos. Glasom istega poročila se je odbilo vse naskoke Francozov. Poročilo se glasi: "Sovražni monitorji so obstrlejevali okolico pri Lombartzyde in Middelkerke v Belgiji, ne da bi dosegli kake uspehe."

Angleži niso vzporedno nobene novega naskoka. S svojimi protinaskoki smo severno od Loos nadalje napredovali, kljub trdnemu odporu nasprotnika. V naše roke je padlo par jeknikov, dva strojna topa in en metalec min.

Poskusi Francozov pridobiti iztočno od Souchez in severno od Neuville na ozemlju, so se izjalovili. V Champagne so vzporedno Francozi z močnimi oddelki iztočno od Auberive naskok, ki pa se je ponesrečil. Istotako so bili brezuspešni naskoki, katere so vzporedno Francozi severiztočno od Massiges, katerega so se vdeležile čete, pripadajoče sedmim različnim divizijam. Število dosedaj v Champagne ujetih Francozov znaša 102 častnika in 7019 mož.

Uspešne minske eksplozije so poskočevale francoske utrdbe pri Vauquois.

Francoski letalci so obstrlejevali Henin-Lietard, 16 milj južnoiztočno od Bethune ter pri tem ubili osem Francozov. Mi nismo imeli nikakih izgub.

Uspehi Francozov v Artois.
Pariz, Francija, 1. oktobra. — V današnjem popoldanskem poročilu francoskega vojnega ministrstva se poroča o uspehih Francozov v Artois distriktu, katere se je doseglo z uporabo ročnih granat ter podzemskih hodnikov. Te uspehe se je doseglo iztočno in južnoiztočno od Neuville.

Severno od Aisne, v bližini Sompi, so vzporedno Nemci ostro obstrlejevanje iz topov in pušk proti francoskim zakopom. Temu obstrlejevanju pa ni sledil noben naskok infanterije. V Champagne se je potom uspešnega francoskega ognja ustavilo vse protinaskoke Nemcev v okolici Maisons de Champagne.

Severno od Massiges so ujeli Francozi tekom prodiranja večeraj zvečer 280 Nemcev, med njimi 8 častnikov.

Streli padajo v Verdun.
V svojem večernem poročilu poroča vojni ministrstvo o nadaljnjem napredovanju južno od Givenehy ceste. Iztočno od Souchez se je ujelo 61 Nemcev, ki pripadajo gardi ter se je tudi oprostilo par ujetih Francozov.

V Champagne so se polastili Francozi potom nenadnega napada med Auberive in L'Ecluse de Vedegrance par mitraljez ter so ujeli 30 mož.

Par nemških baterij je metalo iz velike daljave granate na Verdun in Nomeny. Francozi so obstrlejevali te nemške baterije ter istotako vlake na železniški postaji v Vigneulles. Posledica obstrlejevanja sta bili dve močni eksploziji.

V Vogezih so obstrlejevali Francozi v okolici Violy s topovi francoske postojanke, ne da bi vzporedno kak infanterijski naskok.

Francoski vodilni zrakoplov "Alsace" je obstrlejeval v noči 30. septembra na 1. oktober železniško križišče v Amagne-Lucy ter tudi železniške postaje Attigny in Vouziers. Kljub temu, da je bil zrakoplov na celi poti izpostavljen obstreljevanju, se je brez resnih poškodb vrnil k svoji postojanki. Na stroju je bilo opaziti le par znakov strelav.

Angleške izgube na morju.
London, Anglija, 1. oktobra. — 29 angleških parnikov in 7 jaderne je bilo razdejanih v mesecu septembru ter je izgubilo pri tem 72 ljudi življenj. V kolikor je bilo mogoče ugotoviti, so nemški podmorski čolni potopili med temi 20 parnikov in vse jaderne, dočim so bili drugi parniki potopljeni od nemških bojnih ladij ali so pa zadeli na mine.

Z iztočnih bojišč. Zavzete ruske pozicije.

Nemci poročajo, da se je zavzelo rusko pozicije, ki se nahajajo zapadno od Dvinska.

RUSKI NASKOKI.

Nemci so ujeli v septembru 96.000 mož ter zaplenili 37 topov ter 298 strojnih pušk.

Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — Tekom meseca septembra so ujeli nemške čete na ruskem vojnem pozorišču 421 častnikov in 96.000 mož ter zaplenile 37 topov ter 298 strojnih pušk. V roke jim je padel tudi en aeroplan. Te številke so navedene v današnjem oficijelnem poročilu nemškega armadnega vodstva, ki poroča glede zadnjih operacij stedeče:

Armadna skupina Hindenburg: Zapadno od Dvinska v bližini Grendens, se je z naskokom zavzelo neko nadaljno sovražno postojanko. Tekom bojev iztočno od Miadzidel ter med Smorgonom in Višnevom, so se izjalovili vsi ruski naskoki z velikimi izgubami za slednje. Armadna skupina Hindenburga je napravila 1369 jeknikov.

Armadna skupina princ Leopold Bavorski: — Rusi so obnovili svoje brezuspešne naskoke, katere se je vse odbilo. Ujeli smo 6 častnikov ter 494 mož ter zaplenili 6 strojnih pušk.

V kolikor pride v poštev armadni skupini Mackensenz je položaj neizpremenjen dočim nadaljuje armada Linsingena z naskoki.

Angleške izgube.
V danes objavljenem seznamu izgub se navaja imena 41 častnikov in 1706 mož. Med temi jih je padlo 203.

Seznama o izgubah na zapadni fronti se ni še objavilo, a v listih se poroča o smrti številnih častnikov.

Nemške čete skozi Belgijo.
Amsterdam, Holandsko, 1. okt. 38 vlakov s četami je šlo v pretekli noči skozi Belgijo proti zapadni fronti in glasom sem dospeli poročila se je poslalo veliko število topov iz Lille v železnice križišče Douain. Vse železnice v Nemčiji in Belgiji se je rezerviralo za prevoz vojaštva.

Aretacija slavnega raziskovalca.
Bern, Švica, 1. oktobra. — Slavni ameriški hribolazec in raziskovalec Henry Fairbanks Montagnier iz Terre Haute, Ind., je bil v pretekli nedelji ob njegovem prihodu iz Nice v San Remo aretiran na povelje italijanskega ministra za notranje zadeve, in sicer v interesu "javne varnosti". Ko je prebil dve noči in en dan v ječi, se mu je dovolilo obvestiti o aretaciji njegovo ženo in odvetnika. Pozneje mu je sporočil policijski načelnik, da je izgnan iz dežele in orožniki so ga prevzeli na švicarsko mejo.

K umoru Gaglija.
Večar smo poročali, da sta v New Yorku dva neznanca umorila Salvatora Gaglija, ki je ležal bolan na postelji. Ko sta prišla neznanca v hišo in se izdala za dobra prijatelja bolnika, se je odpravila žena Marija v lekarno. — Na poti proti domu je slišala klic na pomoč. — Ko se je vrnila domov, je našla moža mrtvega. Policija se je začela z vso vneto pečati s tem slučajem in je dognala, da ni bilo tisti večer razen žene Marije sploh nobenega človeka pri Gagliju. Najbrže ga je sama umorila, ker je zahrepenela po denarju, katerega bi imela dobiti po smrti svojega moža od neke zavarovalne družbe. — Sodišče jo je pridržalo, ne da bo ji dovolilo položiti varščino.

Avstrijci ujeli 2400 mož.
Dunaj, Avstrija, 1. oktobra. — Glede operacij v iztočni Galiciji poroča danes vojno ministrstvo sledeče: — Neka ruska ataka v bližini Novo Aleksijevca se je izjalovila. Nemci in Avstrijci so pridobili na ozemlju ter odbili ruske protinaskoke.

Ujelo se je dva častnika in 400 mož ter zaplenilo en strojni top. Stejilo jeknikov v zadnjih dveh dnevih je vsled tega naraslo na 2400 mož.

Potres v Californiji.
V San Francisco, San José in drugih mestih Californije je bilo čutili večeraj zjutraj potresni sunki.

Z iztočnih bojišč. Zavzete ruske pozicije.

Nemci poročajo, da se je zavzelo rusko pozicije, ki se nahajajo zapadno od Dvinska.

RUSKI NASKOKI.

Nemci so ujeli v septembru 96.000 mož ter zaplenili 37 topov ter 298 strojnih pušk.

Berlin, Nemčija, 1. oktobra. — Tekom meseca septembra so ujeli nemške čete na ruskem vojnem pozorišču 421 častnikov in 96.000 mož ter zaplenile 37 topov ter 298 strojnih pušk. V roke jim je padel tudi en aeroplan. Te številke so navedene v današnjem oficijelnem poročilu nemškega armadnega vodstva, ki poroča glede zadnjih operacij stedeče:

Armadna skupina Hindenburg: Zapadno od Dvinska v bližini Grendens, se je z naskokom zavzelo neko nadaljno sovražno postojanko. Tekom bojev iztočno od Miadzidel ter med Smorgonom in Višnevom, so se izjalovili vsi ruski naskoki z velikimi izgubami za slednje. Armadna skupina Hindenburga je napravila 1369 jeknikov.

Armadna skupina princ Leopold Bavorski: — Rusi so obnovili svoje brezuspešne naskoke, katere se je vse odbilo. Ujeli smo 6 častnikov ter 494 mož ter zaplenili 6 strojnih pušk.

V kolikor pride v poštev armadni skupini Mackensenz je položaj neizpremenjen dočim nadaljuje armada Linsingena z naskoki.

Angleške izgube.
V danes objavljenem seznamu izgub se navaja imena 41 častnikov in 1706 mož. Med temi jih je padlo 203.

Seznama o izgubah na zapadni fronti se ni še objavilo, a v listih se poroča o smrti številnih častnikov.

Nemške čete skozi Belgijo.
Amsterdam, Holandsko, 1. okt. 38 vlakov s četami je šlo v pretekli noči skozi Belgijo proti zapadni fronti in glasom sem dospeli poročila se je poslalo veliko število topov iz Lille v železnice križišče Douain. Vse železnice v Nemčiji in Belgiji se je rezerviralo za prevoz vojaštva.

Aretacija slavnega raziskovalca.
Bern, Švica, 1. oktobra. — Slavni ameriški hribolazec in raziskovalec Henry Fairbanks Montagnier iz Terre Haute, Ind., je bil v pretekli nedelji ob njegovem prihodu iz Nice v San Remo aretiran na povelje italijanskega ministra za notranje zadeve, in sicer v interesu "javne varnosti". Ko je prebil dve noči in en dan v ječi, se mu je dovolilo obvestiti o aretaciji njegovo ženo in odvetnika. Pozneje mu je sporočil policijski načelnik, da je izgnan iz dežele in orožniki so ga prevzeli na švicarsko mejo.

K umoru Gaglija.
Večar smo poročali, da sta v New Yorku dva neznanca umorila Salvatora Gaglija, ki je ležal bolan na postelji. Ko sta prišla neznanca v hišo in se izdala za dobra prijatelja bolnika, se je odpravila žena Marija v lekarno. — Na poti proti domu je slišala klic na pomoč. — Ko se je vrnila domov, je našla moža mrtvega. Policija se je začela z vso vneto pečati s tem slučajem in je dognala, da ni bilo tisti večer razen žene Marije sploh nobenega človeka pri Gagliju. Najbrže ga je sama umorila, ker je zahrepenela po denarju, katerega bi imela dobiti po smrti svojega moža od neke zavarovalne družbe. — Sodišče jo je pridržalo, ne da bo ji dovolilo položiti varščino.

Avstrijci ujeli 2400 mož.
Dunaj, Avstrija, 1. oktobra. — Glede operacij v iztočni Galiciji poroča danes vojno ministrstvo sledeče: — Neka ruska ataka v bližini Novo Aleksijevca se je izjalovila. Nemci in Avstrijci so pridobili na ozemlju ter odbili ruske protinaskoke.

Ujelo se je dva častnika in 400 mož ter zaplenilo en strojni top. Stejilo jeknikov v zadnjih dveh dnevih je vsled tega naraslo na 2400 mož.

Potres v Californiji.
V San Francisco, San José in drugih mestih Californije je bilo čutili večeraj zjutraj potresni sunki.

Italijani tepeni.

Italijani so vzporedno brezuspešne naskoke pri Tolminu in Mrzlem Vrhu.

Dunaj, Avstrija, 1. oktobra. — Uradno se je danes sporočilo, da so vzporedno Italijani tri naskoke na Mrzli Vrh, da pa se jih je poglaval nazaj z velikanskimi izgubami. Odbilo se je tudi naskok Italijanov na mostno prečelje pri Tolminu ter ponovne naskoke na utrjene avstrijske postojanke zapadno od Bombach (?).

Novi italijanski mornariški ministri.

Rim, Italija, 1. oktobra. — Mornariški ministrom je bil imenovan admiral Corsi kot naslednik podadmirala Viale, ki je pred par dnevi resigniral, najbrž radi uničenja in potopa italijanske bojne ladije "Benedetto Brin", ki se je potopila v vojnem pristanišču Brindisi.

Corsi je rojen Rimljan ter eden najmlajših admiralov italijanske mornarice.

Nesreče.

National Highway Protective Society je izdala poročilo, iz katerega je razvidno, da se je meseca septembra na newyorških cestah smrtno ponesrečilo 35 otrok. — Avtomobili so povzročili 26 otrok, vozovi sedem, cestna železnica pa dva.

Šest mornariških kadetov odpuščenih.

Washington, D. C., 1. oktobra. — Mornariški tajnik Daniels je danes objavil, da se je na podlagi "Hazing" preiskave v mornariški akademiji v Annapolis odpuščilo šest mornariških kadetov, suspendiralo nadaljne štiri za eno leto ter pomaknilo nadaljnjih petnajst v nižji razred. "Hazing" je neke vrste mučenja za novodošle kadete.

Bolgarski general v nemškem glavnem stanu.

London, Anglija, 1. oktobra. — Poroča se, da se je bolgarski general Savov mudil nekaj dni v nemškem glavnem stanu.

Pozor, pošiljatelji denarja!

Denarne pošiljate v Avstrijo bodemo sprejemali kljub vojni Italijo, pošta gre nemotljeno preko HOLANDIJE in SKANDINAVIJE.

Zadnja poročila nam naznanjajo, da se denarne pošiljate ne izplačujejo v južni TIROLSKI, na GORIŠKEM, DALMACIJI in deloma v PRIMORJU. — Za del ISTRE, KRANJSKO vso in enako spodnji ŠTAJER in druge notranje kraje pa posluje pošta kakor v mirnih časih, seveda traja pošiljanje in izplačevanje kaka dva tedna dalj, nego v mirovnih razmerah.

Od tukaj se vojakom ne more denarja pošiljati, ker jih vedno predstavljajo, lahko pa se pošlje sorodnikom ali znancem, ki ga od tam pošljejo vojakom, ako vedo o njegovem naslovu.

Denar nam pošljite po "Domestic Postal Money Order", ter pri ložite natančno Vaš naslov in ime osebe, kateri se ima izplačati.

K	\$	K	\$
5....	.90	120....	19.80
10....	1.75	130....	21.45
15....	2.60	140....	23.10
20....	3.40	150....	24.75
25....	4.25	160....	26.40
30....	5.05	170....	28.05
35....	5.90	180....	29.70
40....	6.70	190....	31.35
45....	7.55	200....	33.00
50....	8.25	250....	41.25
55....	9.10	300....	49.50
60....	9.90	350....	57.75
65....	10.75	400....	66.00
70....	11.55	450....	74.25
75....	12.40	500....	82.50
80....	13.20	550....	90.75
85....	14.05	600....	99.00
90....	14.85	650....	107.25
95....	15.65	700....	115.50
100....	16.50	750....	123.75
110....	18.15	800....	132.00
		850....	140.25
		900....	148.50
		950....	156.75
		1000....	165.00

Ker se cene sedaj jako spreminjajo, naj rojaki vedno gledajo na naš oglaš.

TVRDKA FRANK SAKSER.

23 Cortlandt St., New York, N. Y.

Slovenski Svet.

Zemljepisna in statistična slika današnjega slovanstva.

Napisal prof. Lubor Niederle.

(Nadaljevanje)

Podložnik si je kupil pravico, ne da bi bil pri tem kratil lastninsko pravo graščaka, da je smel zemljišče prodati ali zapustiti potomcem kot dedščino, tudi se mu niso smeli samovoljno zviševati davki. Če je pa na zemljišče obdeloval nemarno ali se branil tlačaniti, je izgubil kupno pravico, kar se je večkrat zgodilo, ker so graščaki zviševali vse dolžnosti in davščine, čemur so se kmetje upirali. Komur se je preklicala kupna pravica, temu graščina ni povrnila denarja, ki ga je potrošil za zgradbo svojega doma, niti ga odškodila za trud, ki ga je imel z obdelovanjem zemljišča.

Ako graščaki niso imeli formalno pravega povišanja za razveljavno kupne pravice, so odkupovali kupna pisma in oddajali zemljišča kmetom, ki so obljubili plačevati večjo naklado. Kmetje so se nadalje pritoževali zaradi umrlin. Po pravu je pripadala po smrti podložnika vsa dedščina graščaku, toda že v starih časih se ni postopalo tako strogo.

Navadno je vzela graščina najlepšo živino v hlevu, t. zv. mrtvaškega vola, po smrti podložnikove žene pa njeno najlepšo obleko. Mnogi graščaki niti tega niso jemali, ker se jim je zdelo krivično. Izpregledali so ta davek, posebno tedaj, če je kmet kaj volil cerkvi; dajala se je le primerna odkupnina, toda ta odkupnina je postajala pozneje vedno večja.

Graščaki so pomnoževali svoje dohodke s tem, da so izumili nov davek: stavbino. Od vsake hiše ali gospodarskega poslopja, ki si ga je postavil podložnik na zemlji svoje občine, je moral plačati pristojbino in sicer svobodni kmet enako kakor tlačan. Vsak kmet, ki je prodal hišo, travnik, njivo ali kaj drugega, je moral od tega dati desetino graščaku, ki mu je napisal prodajno pismo. Graščaki in njih oskrbniki so nalagali kmetom velike globe, ako niso izpolnjevali svojih dolžnosti, ako niso bili gospodski pokorni, ako ji niso izkazovali dolžnega spoštovanja ali ji celo kratili njene pravice.

Kmetje so tudi trpeli škodo zaradi slabše kovanih novcev, kadar se je zahteval davek v gotovini. Graščaki niso hoteli jemati v deželi navadnih, manj vrednih novcev, ampak so zahtevali le dobre, polnovredne.

A ne samo davščine, tudi tlaka je postajala za podložnega kmeta vedno večja in hujša. Kmet-tlačan je bil dolžan opravljati graščaku na korist raznovrstno tlako: ročno, vozno itd.

Po starem pravem običaju ni bila tlaka odmerjena, marveč se je zahtevala, kolikor se je hotel graščak za svoje osebe ali domače potrebe, torej le za potrebo, ne pa za dobiček. Ko so se začele dolžnosti in davščine zapisovati v urbarije, takrat se je določilo, kakšno tlako mora opravljati posameznik in koliko dni v tednu. Ako je zahtevala graščina tlako, ki ni bila v urbariju, je navadno kmeta za to primerno odškodila. Proti pogodbi je bilo, da so pozneje graščaki nalagali kmetom neodmerjeno tlako, ne da bi jih bili za to primerno odškodovali. Celo vsak dan so morali tlačaniti, poleg tega je gosposka zahtevala zdaj osebno tlako, zdaj zopet robotnino, t. j. odkupnino urbarskih dolžnosti v denarju, kakor ji je bolj kazalo.

Graščina je odpravila plačilo za vozno tlako in je hotela imeti neomejeno tovarno tlako ali pa odkupnino. Prepričani med kmeti in graščaki so dalje nastajali zaradi tega, ker je gosposka kratila podložnikom uživanje graščinskih gozdov, iz katerih so po stari navadi dobivali drva in stelo. Zmede so bile tudi zaradi ribištva, lova in paze. Nekdaj so uživali te pravice samo deželni knezi in graščaki, polagoma so jih popolnoma ali nekoliko prepuščali svojim podložnikom, da so si s tem naložili svoje dohodke ali pa so na ta način plačevali usluge.

Pozneje so graščaki odrekli kmetom pravico do ribištva, lova in paze; iz dobička željnosti so proti obstoječemu pravnemu redu dajali prednost tujcem, ker so plačevali večjo desetino, poleg tega so še motili domačine v posesti. Tako so n. pr. gorenjske planine dohivali v namem in uživanje italijanski pastirji, ki so prvi učili Slovence planinarstva in sirsarstva.

Običine in zasebniki so zaman iskali pri gosposki pravice, varstva in zaštite. Graščaki so molče prepuščali svojim podložnikom, da so kratili pravice svojim sosedom, kakor so sami segali v pravice sosedom graščin. Kakšno je bilo pravoosodno tiste dobe, razvidimo n. pr. iz pritožbe blejskih kmetov na briksenskega škofa leta 1915. Neki obdolženec je trpel 23 let v grajski ječi, ne da bi se mu bila dokazala krivda pred sodnikom. Se le, ko njegov porok ni hotel plačevati več stroškov za hrano, je bil jetnik prost!

Zanimivo sliko gospodarskega in socialnega življenja za dobo fevdalizma na Slovenskem nam podajajo regesti iz listin škofjelskega gospodstva, ki jih je objavil dr. Fr. Kos. Tu vidimo, kako je v XVI. stoletju naraščalo število bajtarjev v gospodstvu brižinskih škofov; število kmetij je pa ostalo skoro isto.

Leta 1560 je bilo vseh loških podložnikov 1669, med njimi približno 343 bajtarjev in rovtarjev (županija Dovje ni všteta). Od leta 1560 do 1563, to je število bajtarjev pomnožilo za 48, od leta 1560 do 1577 za 231, to je več nego za tretjino, od leta 1560 do 1586 pa za 371. Leta 1590 je bilo vseh loških podložnikov: 1128 kmetov (več jih in manjših), 824 bajtarjev, 44 gostačev in 84 novinarjev (novih rovtarjev).

Simon Rutar nam pomena o Tolminskem, da so se tam vedno bolj množili mali posestniki, ki so imeli samo $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ ali le $\frac{1}{8}$ eelega zemljišča.

Običajno škodo so imeli kmetje od tega, ker se jim je prepovedalo trgovati na kmetih, pri cerkvali ali drugje razen v mestih; kajti v tistih časih so uživali le meščanje tržno pravico. Tudi obrt na kmetih se je prepovedovala.

Proti trgovanju na kmetih, t. zv. "Geyhandel", so klicala mesta na pomoč deželnega kneza. Vladarji so štili in širili mestne pravice, da so imeli v meščanin zaslabo proti plemstvu. Na Kranjskem je ta preprič med meščanstvom in plemstvom, ki nam ga je opisal Ivan Vrhovec, trajal več nego tristo let in se končno dovršil s porazom nekdanjega trgostva.

8. Neizmerno zlo so prizadevali posebno slovenskim podložnikom dolgotrajni turški napadi. Uničena polja, požgani domovi in gospodarska poslopja, v potokih prelita kri, oskranjevanje in suženstvo so bile posledice te najzlostnejše dobe v žalostni zgodovini slovenskega ljudstva. In česar ni ugonobil Turek, to so uničevala kobilice, slaba letina in kuga.

Skoro cela tri stoletja in pol, nekako od 1396 do 1736 leta, so se vršili v daljših ali krajših presledkih turški napadi na slovensko ozemlje, zdaj večji, zdaj manjši.

Turških napadov ne smemo presojati z verskega ali narodnega stališča, kajti "dedni sovražnik krščanstva" se je ravnal po političnih razmerah tedanjih časov. Zato moremo turške napade in njih pomen za slovensko socialno zgodovino prav pojmovati, ako imamo pred očmi troje zgodovinskih dejstev.

Prvič: Slovenski velikaši v Bosni so klicali Turke na pomoč v boju zoper Luksenburžana Sigismunda, ogrskega kralja. Izrabivši preprič bosenskih velikašev med seboj in s Sigismundom, so se polagoma poselili Turki Bosne, od koder so napadali slovenske in hrvaške dežele.

Drugič: Nemško carstvo, čigar del so bile slovenske dežele, se ni skoro nič brigalo, da bi resno odvrnilo pretečo nevarnost. Kdo bi našel vse te državne zore, kjer se je sicer mnogo govorilo o Turkih, a malo storilo uspešnega zoper nje!

Poslanci se vselej še o tem niso mogli zediniti, kje bodo sedeli v zboru pri posvetovanju! Sebičnost in nesložnost nemških knezov je gledala v prvi vrsti nase; Slovenci smo jim bili predaleč in turška

nevarnost zanje še ne tako blizu. Posamezne krščanske države so iz političnih vzrokov sklepale mir in prijateljstvo s Turki. Benečani so jih celo hujskali na druge in jih podpirali. Zoper Turka nabrani vojaki so se rabili za sebične namene. Ko pa sta dobila Karol V. in Ferdinand leta 1532 izdatnejšo pomoč iz nemške države, nista izrabila prilike kakor bi bilo pričakovati, nasprotno so španski in italijanski najemniki ob svojem povratku ropali in požigali po Štajerskem in drugod.

Papeži si sicer večkrat pridigali križarsko vojno zoper Turke in oznanjali odpustke; a ravno isto so delali tudi zoper krivoverce. Zato nam bo umnevo, da je bil boj s krivoverci kot z bližnjimi sosedmi za krščanske vladarje bolj vabljiv od boja z daljnimi Turki, ki je zahteval več truda, a donal manj koristi. Poleg tega so se oni narodi, pri katerih je prodirala reformacija, niso mogli navduševati za papeževo vodstvo.

Kako so protestantski stanovni pri nas pojmovali turško vprašanje, o tem povem več na drugem mestu. Ko je papež Pavel II. oznanil križarsko vojno zoper češkega kralja Jurija Podebradskega, ki je bil utrakvist, se je vzdignil zoper krivoverca ogrski kralj Matija Korvin, zet njegove, pisec papežu:

"Bodisi zoper Čehe, bodisi zoper Turke, vselej je Matija in madžarski narod pripravljen tebi služiti." Krivoverci Čehi se stavijo v isto vrsto s Turki. In v vojni med zetom in tastom so se vršile nato grozovitosti, o katerih pravi Janez Parapat, da bi si strašnejših ne bi izmislil zakleti sovražnik krščanstva, divji Turek.

Tretjič: Tudi deželni knezi in deželno plemstvo se ni zadostno brigalo za turške napade. Bilo je sicer mnogo zborov notranje-avstrijskih dežel, nalagali so se davki v ta namen, n. pr. leta 1470 t. zv. osebni davek, ki ga je plačeval vsakdo, celo beraci in dojenčki; vendar pravega uspeha ni bilo, denar se je porabljal tudi za druge namene.

(Nadaljuje se).

Avstrija in Italija.

POZICIJE OB TIROLSKI MEJI. — ITALIJANSKI VOJAKI SO UBILI SEDEMDSESETLETNEGA STARČKA. — ZAPLENJENI TOPOVI. — PO TOČI ZVONITI JE PREPOZNO. — ITALIJANSKO URADNO POROČILO. — ITALIJANI SE ŽE KESAJO, KER NISO OSTALI NEUTRALNI. — ČASOPISJE ZAHTEVA, DA NAJ SE PREPOVE PROMET S ŠVICO. — DROBNE VESTI IZ ITALIJE. — SLABO VREME. — GENERAL ROSTAGNO NI BIL RANJEN.

Vse pozicije na tirolski meji v avstrijskih rokah.

Glede na boje ob tirolski meji, razglašala uradno najvišje poveljstvo za Tirolsko: Pozicija na Monte Maronia, severno od Monte Maggio, se nahaja, kakor tudi pozicije na Seikofu (Sexten) in na Monte Piano (Ampezzo) v naši posesti; vsi napadi Italijanov so bili popolnoma odbiti.

Sramotno dejanje Italijanov v dolini Sugana.

Uradni list trdnjave trident-ske "Risveglio Tridentino", priobčuje celo vrsto sramotnih dejanj, ki so jih storili Italijani v dolini Sugana. V občini Francena so ustrelili nekega šestletnega dečka, ki je kopal krompir in se ni takoj na ukaz odstranil, v občini Castelnuovo so tudi ustrelili nekega šestletnega dečka. V bližini Olle pri Borgu so ubili s puškinih kopitov 70-letnega starčka, ki je šel z vojakom kot kažipot, pa ni mogel dalje zbog vtrujenosti. V kraju Telve so italijanski vojaki grozili neki nuni s mrtjo in jej ukradli 80 kron, v Carkanu so ukradli nekemu dekletu 100 kron. "Risveglio" dostavlja, da bo treba tako kroniko najbrže nadaljevati.

Italijansko poročilo o vpljenih topovih.

Iz vojnoporočevalskega stana: "Belinske Tidende" v Kopenhagenu prinašajo brzojavko iz Rima, po kateri je tam razstavljenih 40 čisto novih avstro-ogrskih topov in 80 mitraljev, kateri so bili vpljeni na Krasu. Isto poročilo se nahaja tudi v italijanskih listih. Težko je dognati po poročilih, ali se v italijanskem glavnem mestu res razstavlja topovi in kako in odkod so. Prav gotovo pa je, da ti topovi niso bili vpljeni ne na Krasu, ne na kakem drugem delu avstr. italijanske bojne fronte. V tej točki se izkazuje poročilo za čisto navadno laž.

"Po toči zvoniti"

Po toči zvoniti, ne pomaga nič, pravi naš ljudski pregovor, in tudi Italijanom ne pomaga nič stakanje sedaj, ko imajo vojno, zakaj da niso ostali nevtralni. — P-h "Corriere della Sera" toži, da o bilo Italijanov izreka dan na dan težkoče in žrtve vojne obžalovanje, zakaj da niso ostali nevtralni; čisto odkrito priznavajo, da bi bilo bolje za Italijo, da bi ostala nevtralna. Razočarani so, ker so si vojno predstavljali za mnogo lažjo.

"Corriere" meni zato, da Italija še ni doživela nobenega poraza v vojni z Avstro-Ogrsko. Ob Soči je potemtakem doslej vedno še zmogala! Ako se s takimi "zmagami" v Italiji zadovoljni, prav! Ali ljudski glas v Italiji

do 400 metrov, in sicer visoko od 60 cm do 1 metra in časih še višje. Bogata na snegu je gorenja Karnija. Najbrže bo Čadorna prezimil ob pobočjih prednjih Alp in v Furlaniji, kjer bodo njegovi vojaki sanjali o obljubljenih gorskih pečeh v Trstu, Ljubljani, Celovcu, Gradcu in Dunaju.

Iz Turina iz vojaškega poročevalskega urada poročajo, da generalmajor Rostagno ni res ranjen. Generalmajor Cortella je bil močno ranjen. On poveljuje brigadi Bergamo. Leži v bolnišnici v Pesaru.

Vojni izdatki Italije.

Po novi naredbi se sprejme v etat vojnega ministrstva za finančno leto 1915—16, zopetnih 400 milijonov lir za stroške mobilizacije in za podpore družin rezervistov.

Ali moreta delati kapital in delavstvo v soglasju?

Kakor znano se mudi mladi Rockefeller v zadnjem času v državi Colorado, v obširnih rudniških okrajih, ki so bili še pred nedolgo poizkušnje krvavih bojev, kot posledica nasprotij med delavci in njihovimi delodajalci, z Rockefellerjem na čelu.

Sicer ni vzroka, da bi dvomili o resnosti ali odkritosti tega mladega milijonarja, ki pravi, da želi razumeti in spoznati razmere, v katerih so delali premožuradnji v Colorado, z osebnim stikom in obsevanjem z njimi in da želi storiti, kar je v njegovi moči, da zboljša one razmere in da ustvari soglasje med delavci-rudarji in onimi, ki vodijo rudniške obrate za družbe, ki jih posedujejo.

Ko je bil obiskal rudnike in taborišča ter občeval z rudarji in njih družinami, je baje rekel, da ni njegova želja samo videti, kako oni delajo in žive ter študirati njihove probleme, temveč tudi prepričati one ljudi, da se resno zanimata za njihove zadeve. Izrazil je tudi mnenje, "da je povprečen človek, bodisi bogat, ali reven, delodajalec, ali pa delavec, navadno zadovoljen, če čuti, da dobiva svoj pošten delež." On misli, da so interesi delodajalca in delavca skupni in da tadv moreta, če hočeta, delati skupno in soglasno v korist obeh.

To je vsekakor občudovanja vredna misel in tudi predlagan način je dober v teoriji in načelu. Toda, kakor pri mnogih idealih, so tudi tu resne težkoče in ovire za uresničenje radi nepopolnosti človeške narave, ki so povod večina težav na svetu, tudi sedanje uničujoče vojne.

Omenjeno načelo bi morda delovalo, če bi delodajalec in delavec prišli v osebni stik ter bi bila dana prilika za medsebojno izmenjavo osebnih naziranj in za razumevanje, kaj pravzaprav pomeni sestavlja "pošten delež".

V modernem razvoju industrije v velikem obsegu, ko je organiziran kapital pod kontrolo korporacij ter so zaposleni delavci v tisočih pod samo enim vodstvom, to je skrajno težko in neizvedljivo, celo, če so tudi delavci organizirani pod razumnim in previdnim vodstvom. Dasi je res, da je povprečen delavec navadno zadovoljen, če čuti, da dobiva svoj pošten delež, vendar se ljudje med delavstvom zelo razlikujejo tako v svojih občutkih, kakor v splošnih nazorih, kdaj da pravzaprav dobe svoj delež v danih razmerah.

Položaj ni tak, da bi ga bilo mogoče harmonizirati ali humanizirati z dobrimi občutki, dobrimi namerami, ali resnimi poskusi enega samega moža ali ene korporacije, ki imajo kontrolo nad eno ali več družb v eni industriji ali enem delu kake dežele.

Vprašanje skupnega delovanja kapitala in delavstva za njih medsebojen dobiček in za splošno blagostanje, ni tako, da bi ga bilo mogoče rešiti kar tako z ozirom na samo en slučaj. To vprašanje je preveč važno za vse delavstvo povsod, ter je vzrok velikih in pogostih nesoglasij med delavstvom in delodajalci, zato more priti njegova rešitev edino-le potom vzgoje in skušnje, kar bi omogočilo delavcem in delodajalcem, da videli, da so njihovi interesi skupni in medsebojni in da bi pripoznali drug drugemu pravice medsebojne zahteve. Tega pa ni mogoče doseči kar na kratko z enim poskusom. Načelo o vzajemnem delovanju delavstva in kapitala

Slovensko katoliško

podp. društvo

svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: JOŽEF PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: ALOJZ TAVČAR, 299, N. Cor. 3rd St., Rock Springs, Wyoming.
Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Pooblaščenec: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. MARTIN IVEČ, 900 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAC PODVASNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORINČ, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVIČ, Box 705, Conemaugh, Pa.
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Essler Ave., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OBREŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
I. porotnik: MARTIN ŠTEFANČIČ, Box 78, Franklin, Kans.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 628 Dawson Ave., R. F. D. 1, Greenfield, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. No 2, Box 114, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopis naj se pošilja I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 707, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA."

stov je lepo, a je le ideal, za katerega moramo delati in upati.

Nasprotstva pa bodo še vedno vladala in doba splošnega miru je še jako daleč, tako v gospodarskem in družabnem, kakor v narodnostnem oziru.

Amerikanska pavolja.

Glavno industrijo v južnih državah Amerike tvori pridelovanje pavolje. Ogromno površino zemlje pokrivajo te plantacije, na katerih delajo tisoči in tisoči ljudi.

Do ameriške državljanske vojne so delali tam na plantacijah zamorski sužnji in pridelovalci pavolje so se protivili osvoboditvi sužnjev, zato, ker niso hoteli izgubiti dela sužnjev. Na tak način je igrala pavolja še v sredini preteklega stoletja ogromno vlogo v zgodovini Združenih držav, ker se je izkazala kot eden glavnih vzrokov državljanske vojne.

V Združenih državah se prideluje dve tretjini vse pavolje na svetu. Iz tega vzroka preskrbuje Amerika s pavoljo velik del sveta.

V sedanjem času pa zopet igra pavolja zelo važno vlogo v zgodovini Združenih držav. Izvoz pavolje tvori zdaj povod važnih pregovorov z angleško vlado. Radi vojne se je namreč povpraševanje po pavolji v Evropi znatno povečalo. Francija in Anglija jo dobivata lahko v neomejenih količinah, ker jima je pot v Ameriko odprta in neovirana. Neglede na to, da je Nemčija krog in krog obkrožena, je lahko neovirano dobivala pavoljo tekom prvega leta, in sicer potom nevtralnih držav. A pred nekaj tedni je razglasila angleška vlada kot vojni kontrabant in to dejanje angleške vlade je sledilo temu, ker se je izkazalo, kako zelo važno vlogo igra pavolja v proizvodnji razstreljivih snovi v Nemčiji.

Pavolja tvori takorekoč podlago za vse razstreljivne snovi, ki se jih uporablja v današnjih časih. V Nemčiji in Avstriji je dovolj vseh snovi, ki so neobhodno potrebne za izdelovanje razstreljiv, razven pavolje.

O množini Nemčiji potrebne pavolje se more soditi iz sledečih dejstev. Za vsak izstrelek 42-centimetrskega topa, ki so jih uporabljal Nemci pri zavzemanju belgijskih in ruskih trdnjav, je potrebnih 250 funtov pavolje. Za popolno opremo enega topa je treba okrog 300 funtov pavolje. V sedanjem času se nahaja v nemških zakopih okrog 100.000 topov. Ena tona pavolje zadostuje za 320.000 tisoč krogelj.

Angleški vojaški izvedenci so izračunali, koliko pavolje je porabila Nemčija in da jo ima še za napravo 150.000 ton razstreljiv. Če bodo Nemci porabili tudi v bodoče razstreljiva v istih količinah, kakor so jih v preteklosti, jim bodo zadostovale sedanje zaloge le še do prihodnjega februarja.

Po "Ruskem Slovu".
Rad bi izvedel za svojega brata VALENTINA ČELIGOJ. Star je 43 let, doma iz Pariz pri St. Petru. Zadnji čas je bil nekje v Montani. Kdor ve za njegov naslov, prosim, naj ga mi naznani, ali naj se sam zgleda. — John Čeligoj, Box 43, Somerset, Colo. (12—10)

Kje je ANDREJ PIRMAN? Doma je od Sv. Trojice pri Cerklju na Notranjskem. Lansko zimo sva bila skupaj v šumi v Pensylvaniji. Z njegovim bratom sva pa skupaj tu v Clevelandu. Če je komu znan njegov naslov, naj ga mi naznani, ali naj se*pa sam javi. — Lawrence Znidarski, 1143 E. 63. Street, Cleveland, O. (30-9—210)

NAZNANILO.

Rojakom v državah Illinois in Wisconsin naznanjamo, da jih bode obiskal naš zastopnik

Mr. FRANK MEH

kateri je opravičen pobirati naročnino za list "Glas Naroda" in izdajati pravovaljavna potrdila. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravišтво 'Glas Naroda'.

IZVRŠEVALNI ODBOR:
Frank Sakser, predsednik, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Edward Kalish, tajnik, 6119 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
John Jager, blagajnik, 5241 Upton Ave. So., Minneapolis, Minn.

Nenavadno sredstvo.

Ruski spisal Potapenko. — Za
Gl. N. poslovenil F. R. D.

Bilo je koncem avgusta. Mnogo študentov se še ni bilo vrnilo s svojih počitnic.

Grozdin se je ravno vrnil domov iz gostilne. Hoja v peto nadstropje velike hiše, kjer je imel najeto malo sobico, ga je zasopla. Imel je slaba pljuča. Ustavil se je na vrhu ter si iskal sape. Potem je pozvonil ter vstopil, ko so mu odprli.

"Neka dama je vprašala po vas!" mu je povedala gospodinja.

"Kaka gospa?" je spraševal Grozdin.

"Tega pa res ne vem, če je bila gospa, ali še dekle."

"A kdo je pač bil?"

"Potem je nisem vprašala. Rekla je, da se bo vrnila."

Grozdin se je zelo čutil. Ženske ga niso nikdar obiskovale. Tudi med sorodniki ni imel nikakih, ki bi jih mogel imenovati "dame", sploh se ni pečal z ženskami. V klubu, ki se je imenoval "Družba samopomoči" se je bil seznanil z dvema slušateljicama porodiškega oddelka. Semtertja se je pomenil z njima o narodno-gospodarskih vprašanjih, ki jih je študiral ravno tako vneto, kakor oni dve, a pobleže se ni seznanil z njimi nikdar.

Grozdin je bil boječ. O tem je prišla že njegova zunanost. — Bledo-rdeča lica, plave oči in nežne, tenke poteze so mu dajale nekaj ženske, skoro dekleški izraz, hoja in njegove kretnje sploh so izdajale neko posebno previdnost in mehkost, kakor da bi se vedno bal, razžaliti koga z odločno kretnjo. Bil je srednje velik, tenek in vitek in roke je imel čisto ženske. Svoje svetle, kostanjeve lase si je česal gladko na levo senco.

Obisk neke dame je Grozdira res razburil in pol ure je prebil nemirno v sobi, kakor da bi mu prinesel ženski obisk gotovo nesrečo. Zdaj je prišlo kakega neznanega gosta že s pravo nepotrpežljivostjo, ker ni mogel prenašati nikake negotovosti. V sobi ni bilo prostora, da bi mogel korakati iz kota v kot; zato je stal pri oknu ter prisluškoval vsakemu najmanjšemu sumu na hodniku.

Zdajci se je oglasil zvonec. Gospodinja je odprla vrata.

"Ali je doma?" je vprašal ženski glas.

"Da, zdaj je doma. Prosim, tu: takoj na desno!"

Vrata so se odprla in čisto mlado dekle je vstopila. Stopila je v sobo ter obstala neodločno pri pragu.

Grozdin ji je pogledal pazljivo v obraz.

"Vi ste?" je vzkliknil začuden. "Olga Aleksandrovna? Kako je to mogoče?"

"Oprostite, prosim... Da, jaz sem. Za božjo voljo, oprostite!" je rekla v veliki zadregi obiskovalka s tenkim, zelo slabim in nežnim otroškim glasom ter se je pri tem trudila, — pač radi velikega razburjenja in brez uspeha, — da si iz kateregakoli vzroka sname rokavice z desne roke.

Grozdin je tudi kazal s svojim obnašanjem pomanjkanje razumevanja in ni vedel, kaj bi govoril. "Je li to vaše stanovanje?" je vprašala obiskovalka, tudi, ne da bi vedela čemu, pač radi zadrege.

"Da, to sobo sem si najel. Sedite vendar. Nisem pričakoval, da bi vi..."

"Da, to je prišlo nepričakovano. Takoj vam bom razložila."

Sedla je. Pač ne bi mogla stati, ker so se ji od razburjenja tresle noge, kar je Grozdin tudi opazil.

"Ste radi razburjeni? Ali vam smem ponuditi kozarec vode? Priznati moram, jaz sem tudi... tu: zelo razburjen."

"Eh ne, vode ne rabim. Slišite, vi ste stanovali pri nas tri mesece, in tekem te dobe pač nisem govorila z vami trideset in sed. Zato je res čudno, da sem kar naravnost k vam prišla. Toda nikogar ne poznam v Moskvi, niti ene žive duše!"

"Ste tu po opravkih?"

"Kako opravih? Imam-li mar kaj opravkov? Ne, temveč sem... No, pobegnula sem."

"Pobegnula? Čemu pa?"

"Vidite... Jaz... jaz imam veliko veselje do študiranja..."

"Že dolgo imam to veselje... Toda moj varuh... On smatra to, veste, za... Za nobeno ceno ne bi... No, pa sem pobegnula."

Grozdin je pričakoval od nje kaj takega. Preteklo poletje je prebil v Saratovski guberniji kot domači učitelj na posestvu umirovljenega polkovnika Karelna ter je pripravil nekakega dečka za kadetnico. Olga Aleksandrovna, oddaljena sorodnica polkovnika, ki ji je bil varuh, se mu je zdela sicer prijazna mlada gospodična, a nikdar ni mislil, da ji roje take misli po glavi. V hišnem življenju so bile stvari tako urejene, da je prebil ves svoj čas z mladim svojim učencem ter se je sestajal z ostalimi le pri jedi. Vsekar pa je ležalo v velikih, sivih očeh mlade deklice nekaj nenavadnega.

Mnogokrat je bila zamišljena ter se je obnašala napram svojim sorodnikom dokaj hladno. Polkovnik je bil precej strog in siten človek. Bil je oster in veren pristaš starih, dobrih običajev. Rad je zabavljajl čez moderne naredbe, ki mu niso bile povšeči, kregal se čez pokvarjenostjo mladine in je bil posebno nasproten izobraženim ženskam. Grozdin tedaj ni bil razumel njegove strasti. Zdaj pa je pojmul. Očividno je bil govoril vse to v poduk mladi deklici. Olga Aleksandrovna mu nikdar ni ugovarjala. Polkovnikova soproga je bila bofelna, nervozna gospa, ki se je takoj stresla, če je padla žlica na tla, ali če so zarožljali krožniki. Sploh je vladalo v hiši neko neprijetno razpoloženje.

Grozdin je bil pripravil dečka za kadetnico ter je bil zelo vesel, ko je dobil obljubljeno nagrado, ter je mogel oditi iz te hiše v prostost. In zdaj je stala naenkrat Olga Aleksandrovna pred njim.

"Torej, vi ste zbežali?" je vprašal. "Toda kako bo kaj... kaj bo pač polkovnik, vaš varuh k temu rekel? Sicer pa, kaj se vprašujem? Gotovo, on... on tega ne bo nikdar odpustil... A kaj boste zdaj začeli? Sami si morate priznati, da je to zelo resna zadeva... Imate-li kake načrte?"

Odskimala je z glavo.

"Ne! Samo eno željo imam. Rada bi se udeleževala medicinskih predavanj kot študentka. Ta predavanja pa se ne vrše tu, ampak v Petrogradu, tam pa ne poznam ne žive duše. Imam sicer precej ugledne sorodnike, nanje pa se nečem obračati, ker bi me izročili. Pečala sem se že poldrugo leto z latinščino ter si upam napraviti izpit... Rada bi postala zdravnica... Saj ste tudi vi medicinar..."

"Čudno, da niste nikdar govorili z menoj o tem."

"Z vami sploh nič nisem bila govorila, to je bilo tam nemogoče. Toda, saj študira zdaj mnogo deklic, ali ne? Ste-li morda tudi vi temu nasprotni, kakor polkovnik?"

"O ne, kaj pa mislite! Študirati je dobro. Saj tudi sam študiram, čemu ne bi vi? Vsak ima pravico, da razvije svoje duševne zmožnosti... Toda prišli vas bodo iskat, Olga Aleksandrovna. — Polkovnik bo napravil velik škandal ter vas vzel nazaj s silo."

"Da, to je grozno. Veste, če bi moj oče še živel, bi mi prav gotovo dovolil. Bil je prav dober človek. Zdaj pa sem odvisna od polkovnika. Vidite, zato sem prišla k vam. Dajte mi kak svet."

"Kaj bi vam naj svetoval? Ničesar ni mogoče ukreniti. Pred kratkim je tudi neka deklica tako pobegnula. Njen oče je bil državni svetnik v Tambovu. No, prišel je, pa jo je peljal nazaj."

"Kaj naj storim?" Pogledala ga je prosiče v zadregi in smilila se mu je. "Ali naj se kje skrijem?"

"Skriti se, ne, to ne gre. Policija bi vas našla, in potem bi bilo še slabše... Bogve, kaj bi potem sumili. Ne, skriti se ni mogoče."

Napeto je premišljal. Ta deklica, ki je ni bil mogel pobleže spoznati v treh mesecih, mu je postala naenkrat ljuba. Grozdin je bil ves navdušen za vedo, izobrazbo,

jasnost in prosveto. Posebno vnet pristaš je bil za žensko naobrazbenost. Zato se je začel takoj zanimati za Olga Aleksandrovno ter si je belil glavo z njeno zadevo, kakor bi bila njegova lastna. Premišljal je v duhu o vseh mogočih pripomočkih, a vsi so se mu zdeli nerabni.

"Koliko ste stari, Olga Aleksandrovna?"

"Devetnajst let", je odgovorila.

"To je malo; še dve leti do polnoletnosti."

"Slišite", je rekla, in njen otroški obraz je postal zelo resen, "slišite, Grozdin, tja se ne morem vrniti. Tam bom ali znorela, ali pa umrla. Pretežko je živeti tam. Sami ste videli, kako težko je. A vsega še ne veste. Polkovnik zahteva, da izpolnjujejo vsi njegovoljo brez ugovora. Po vašem odhodu je začel občeati pri njem nekoliko gospodov od sodnije iz mesta. — Nek pristav državnega pravdnštva me je zasobil in polkovnik hoče na vsak način, da se omožim z njim. A mi je tako odločno..."

"Pristav državnega pravdnštva? Tem slabše. Ta bo že vedel, kako vam škodovati."

"Vem. Kaj naj potemtakem ukrenem?"

Grozdin je globoko premišljal. Trudil se je, kolikor se je mogel. Naenkrat pa je dvignil z veliko odločnostjo glavo ter rekel:

"Veste kaj? Samo eno sredstvo je..."

"Katero?" je vprašala polna upanja.

"Da, je eno... Toda... toda nenavadno je... da, zelo nenavadno. Toda vi stavite vprašanje tako silno, doma se počutite tak onemogočeno, da bi najraje umrli... To sredstvo... na kratko povedano... Vi se morate poročiti."

Olga Aleksandrovna je dvignila glavo ter se vrnala.

"Kaj menite s tem 'poročiti se'?"

"S komurkoli; to je čisto vseeno."

"Ne razumem... Kako se pa to lahko naredi?"

"Saj tudi ne pravim, da se lahko naredi. To se pravi: napravi se čisto preprosto, — gre se v cerkev ter se poroči. Toda biti mora... mora biti čisto pošten človek... S kratka, človek, ki... na katerega se lahko zanesete... Razumete..."

Z nezmerno začudenimi očmi ga je pogledala ter je mogoče mislila, da je prišel od pamet. A imel je tako razumne, verne, poštene očmi! V njih se je odsvitalo toliko skrbnosti in trdnosti.

"Da, vi ste začuden... A v resnici temu se ni čuditi... Treba vam je pomoči iz stiske... vsi smo dolžni drug drugemu pomagati... Vam je težko, zato vam treba olajšati. Če bi bilo meni tako, ali mi ne bi tudi pomagali?"

Sicer pa, oprostite, morda se čutite vezano?... Ljubite koga?"

"Ne, ne", je pripomnila hitro, "nikogar, nikogar... Toda oni človek... Oni človek bi se potem kasneje morda zaljubil kje, ter bi se želel poročiti... Kako potem?"

"Veste to je prav! Kar če se kdo potaplja in mora eden v vodo, da ga reši, in bi potem premišljal: kako bo šel v vodo ter si zmočil sukno, ko pa moram iti nekam na obisk? Če gre za to, da se kakega človeka reši, potem se na take stvari ne misli. Na kratko povedano, Olga Aleksandrovna, ker ste se na mene obrnili za pomoč, je to edino, kar morem storiti za vas, temveč tudi za stvar samo, za ideale... Če mi zaupate — in gotovo mi zaupate, če ste prišli k meni — potem... Če se vam poljubni, se poročite, — sera vam na razpolago. Mene ne veže prav ničesar, v nikogar nisem zaljubljen. Tudi vi ne. Drug drugemu ne bova v napoto, živeti, kakor kdo hoče, — to je vse. Odločite se. Jutri vas bodo mogoče našli ter odvedli nazaj."

"Jaz ne vem", je rekla, še vedno zmedena po njegovem predlogu.

"Odločite se, odločite se... In, kar je glavno, pomirite se, pijte požirek vode. Drugače boste vendar, bogve, še jokali."

Napolnil je kozarec vode ter ji ga ponudil. A solze so ji že polnile oči.

Hitro je odgovorila: "Ne bi rada sprejela take žrtve od vas."

"Nikar ne govorite tako! Kakor žrtve neki? Le odločite se."

Dam vam svojo besedo, da ne bom stopil nikdar preblizu vaše vesti in vaše prostosti. Obljubite mi isto!"

S prijaznim nasmehom ji je ponudil roko, ki mu jo je krepko in prisrčno stisnila.

"No, torej. Ostanite nekaj hipov v moji sobi, stopil bom par korakov. V poldrugi uri bo vse v redu. Stvar ima pomen le, če se jo izvrši takoj... Vsak hip lahko pridejo po vas. Odložite klobuk in se napravite domače. — Ste-li trudni? Odpočijte se. Kdaj ste pa prišli?"

"Danes zjutraj. Celo noč sem se vozila."

"Torej! Lezite na zofo. Nihče vas ne bo nadlegoval... Aha, nekdo zvoní. Gotovo bo hotel kdo k meni. Tovariši me večkrat obiščejo."

Vzel je klobuk ter stekel na hodnik. Bil je čisto razburjen. Živahne narave, kakor je bil, dasi se je zdel naznanjajoč, je zdaj ves gorel, da napravi velikodušno delo ter pomore človeku iz zadrege.

Odprl je vrata, ter stal pred visoko, bradato postavbo nekega tovariša, po imenu Strelič, ki je bil z njim v istem letniku.

"Zakaj si pa tako razburjen?" ga je vprašal Strelič z globokim glasom.

"Strelič, kar z menoj. Nekaj se je zgodilo..."

Potegnil ga je za roko doli po stopnicah.

"Se nikdar te nisem videl tako razburjenega. Kaj te je pa tako prišlo?" je vprašal Strelič, ki ga je komaj dohajal.

"Slušaj, Strelič", je rekel Grozdin, ko sta prišla spodaj čez dvorišče, "pa ti uredi to zadevo... Samo jako hitro. Še danes se mora izvršiti."

"Kaj pa vendar? Saj si pač nekoliko tako... e?"

Pokazal je na čelo, da bi naznačil, da Grozdin tam ni vse v redu.

"Ne, to ne... Saj ti še nisem moram poročiti."

"Ka-aj? Ti? Grozdin? Ti mali otrok? Ti dojenček?"

To so bili vsi šaljivi priimki, ki jih je imel navado dajati Strelič svojemu mlajšemu prijatelju.

Ta orjak je bil daleko mlajši, kakor je kazala njegova zunanost. Bil je komaj dve leti starejši od Grozdira, ki je bil dvaindvajset let star. Bila je njegova navada, da se je vedno šalil.

(Konec prihodnjé.)

Dve ladiji potopljeni.

London, Anglija, 1. oktobra. — Neki nemški podmorski čoln je ustavil norveško barko "Aetie", ki se je nahajala na poti v Anglijo, ter ukazal mostvu, naj stopi v čolne. Nato je zažgal ladijo. Podmorski čoln je vlekel nato rešilne čolne v Kap Naze, Norveška.

Istotako je bila danes od nekega nemškega podmorskega čolna potopljena jadrnaka "Helen Beynon". Mostvo se je rešilo.

Nemška vlada naj plača.

Pittsburgh, Pa., 1. oktobra. — Robert Dyer iz tega mesta toži nemško vlado za \$5000 kot odškodnino za poškodbe in izgubo svojih predmetov, katere je izgubil pri torpediranju "Lusitanije", na kateri se je nahajal kot potnik. Svojo zahtevo je prijavil državnemu departmentu. Ko je bila ladija torpedirana, je skočil Dyer v morje, a se ga je rešilo ter prevlelo v Queenstown.

Orkan na jugu.

New Orleans, La., 1. oktobra. — Zadnje dni je divjal po tukajšnji okolici silen vihar, ki je zahteval 149 človeških žrtve. 105 oseb še sedaj pogrešajo. Povzročeno škodo cenijo na več milijonov dolarjev. Ker je vsa brozjavna in telefonska zveza prekinjena, prenašajo kurirji poročila iz kraja v kraj.

V reki Mississippi je vtonilo več oseb.

Inozemci v nemških verzah.

Berlin, Nemčija, 30. septembra. Na nemških verzah je vpišalo 2300 tujcev, skoraj dva tisoč manj, kakor lanske leto. Zanimivo je, da je med inozemci tudi 62 Rusov, 22 Angležev, 5 Italijanov in en Belgijec.

Samomor.

Syracuse, N. Y., 30. septembra. Včeraj je skočil iz tretjega nadstropja nekega tukajšnjega hotela 65letni pisatelj Julij Egbert, ki je bil že več let hrom na obeh nogah. Vsem se čudno dozdeva, kako je zamogel priti do okna.

Armen morilce.

Bridgeport, Conn., 30. sept. — Danes so v Newtonu aretirali bogatega farmerja Mainesa, ki je prejšnji teden ustrelil svojo ženo.

Kovine v cesarski kuhinji.

Ženeva, Švica, 30. septembra. Komisija, katero se je imenovalo v svrhu zaplenjenja kovin, je prišla včeraj na berlinski dvor ter zahtevala seznam predmetov iz kovine. Komornik je nato odredil sestavo listin za kovinske predmete pri vsakem členu cesarske hiše.

Japonci kot dobavitelji municije za Rusijo.

"Times" poroča, da izdelujejo vsi japonski državni arzenali municije za Rusijo in da je bila v to svrhu mobilizirana tudi privatna industrija.

Joffre razpazna drugo zimsko vojno.

Francoški general Joffre je izdal dnevno povelje, glasom katerega se bo vršila pozimska vojna v Porenju.

Kje je FRANK KOBE? Doma je iz Gornje Težke vode, fara Stopice. Star je 50 let in biva v Ameriki že 20 let. Povedati mu imam nekaj važnega iz starega kraja, zato prosim, da se mi javi, ali pa če kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznani. — Frank Mansur, 551 — 62. Ave., West Allis, Wis. (30-9—2-10)

NASI ZASTOPNIKI.

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle:

Jenny Lind, Ark. in okolica: Michael Olar.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.

Denver, Colo.: Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.

Pueblo, Colo.: Peter Collig, J. M. Bojts, Frank Janesh in John Germ.

Salida, Colo. in okolica: Louis Costello (The Bank Saloon).

Walsenburg, Colo.: Ant. Saffich.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Indianapolis, Ind.: Alois Budman.

Woodward, Ia. in okolice: Lukas Podregar.

Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.

Oglesby, Ill.: Math. Hribcnik.

Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.

Depeu, Ill.: Dan. Badovina.

La Salle, Ill.: Mat. Komp.

Joliet, Ill.: Frank Laurich, John Zalel in Frank Bamblich.

Mineral, Kans.: John Stale.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek in Math. Ogrin.

So. Chicago, Ill.: Frank Černe in Rudolf Požek.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Freestown, Kans. in okolica: Frank Kerne.

Mulberry, Kans. in okolica: Martin Kos.

Calumet, Mich. in okolica: Pave Shalts in M. F. Koba.

Manistique, Mich. in okolica: B. Kotzian.

So. Range, Mich. in okolica: u. v. Likovik.

Aurora, Minn.: Josip Fuglas.

Chisholm, Minn.: K. Zgonc, Jakob Petrich in Frank Zagar.

Duluth, Minn.: Joseph Sharabon.

Ely, Minn. in okolica: Ivan Goude.

M. L. Kapsch, Jos. J. Peschel in Louis M. Perušek.

Eveleth, Minn.: Jurij Kotec.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Vase.

Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.

Kitzville, Minn. in okolice: Joe Adamich.

Nashwank, Minn.: Geo. Maurin.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Aldridge, Mont.: Gregor Zobec.

Great Falls, Mont.: Math. Urieh.

2409 N. 5th Ave.

Red Lodge, Mont.: J. Koprivšek.

Roundup, Mont.: Tomaž Paulin.

Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka.

Cleveland, Ohio: Frank Sakser, J. Marindič, Chas. Karlinger in Jakob Remik.

Barberton, O. in okolica: Alois Bant.

Bridgeport, O.: Frank Hočvar.

Collinwood, O.: Math. Slapnik.

Lorain, Ohio in okolica: John Kum.

1735 E. 83. St.

Youngston, O.: Ant. Kikelj.

Oregon City, Oreg.: M. Justin.

Allegheny, Pa. in okolica: M. Klarih.

Bessemer, Pa.: Louis Hribar.

Bradock, Pa.: Ivan Germ.

Bridgeville, Pa.: Rudolf Pieteršek.

Burdine, Pa. in okolica: John Karšnik.

Cocaugh, Pa.: Ivan Pakj.

Claridge, Pa.: Anton Jerina.

Canonsburg, Pa.: John Koklich.

Pittsburgh, Pa.: Ignacij Podvanski.

Ignas Magister, Z. Jakš in U. M. Ja.

Steeleton, Pa.: Anton Hren.

Unity Sta., Pa.: Joseph Škerij.

West Newton, Pa. in okolica: Josip Jovan.

Willcox, Pa.: Frank Seme in Joseph Petercel.

Taele, Utah: Anton Palmit.

Winterquarters, Utah: Louis Blalich.

Black Diamond, Wash.: Gr. Forenta.

Ravensdale, Wash.: Jakob Romak.

Davis, W. Va. in okolica: John Brolich.

Thomas, W. Va. in okolica: Frank Kodjan in A. Korenchan.

Grafton, Wis.: John Stampel.

Kenosha, Wis.: Aleksander Pezdtr.

Milwaukee, Wis.: Josip Tratnik in Frank

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 87, Brad-dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Barberton Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Box 424, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS KOSTELIC, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421—7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kan.

JOHN VOGRICH, 444—6th St., La Salle, Ill.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, šte. 1.

Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, šte. 2, Ely.

Minn.

JOHN GRAHEK, st., od društva Slovenec, šte. 114, Ely.

Minn.

Vsi dopisi, tikažoji se uradnih zadev, kakor tudi denarne

pošiljke, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-

tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode

otiral.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA."

Narodnostno stanje beneških Slovencev sedaj in nekdaj.

Statistično-zgodovinski očet. — R. O.

(Konec.)

Ako premetimo krajevna imena z ozirom na njihov postanek (toponomastično), opazimo posebno pri nekaterih sestavljenih imenih v tarčentskem in foid-skem okraju ladinsko-furlanski vpliv, ko obe imeni, to je slovensko in furlansko, nimata nobene-ga stika na etimologijo, naprimer Valle slovensko Pod cerkvijo, Costalunga slov. Vile, Clap slov. Podrata, Canal del Grivo slov. Podklap, Canal del Ferro slov. Pod Vilo, Chialminis slov. Vizont, Montaperta slov. Viškorska, Pradielis slov. Ter, Nongruella slov. Dobje, Vendronza slov. Njivica, Cesaris slov. Podbrdo, Lusevera slov. Brdo, Pers slov. Breg i. dr. Nasproti pa je v nadižki dolini, ki je bila že v prazgodovinskih časih naseljena, omenbe vredno obeležje nekaterih krajevnih imen s prav negotovo etimologijo, ki so potem slovenskim prilagojena po eni in italijanskim po drugi strani, naprimer Vernasso slov. Barnas, Azzida slov. Azla, Rodda slov. Ronee (Ruonac), Pulfero slov. Podbunjesac, Brischis slov. Brišče, Pegliano slov. Ofijan, Spagnut slov. Spanjut, Arbezso slov. Arbec, Oculis slov. Naukula, Mersino slov. Mersin, Miersa slov. Mjersa i. dr. Prav v tej do-lini oziroma v sodelinji je pre-ecj krajevnih imen popolnoma la-tinskega izvora prirojenih in premenjenih po slovenskem izgo-voru: Sorzenta slov. Sorženta, Biarzo slov. Bjarž, Costa slov. Kousta, Mezzano slov. Mecana, Tereimonte slov. Trčmun, Monte-maggiore slov. Matajur, v drugem sledeči Brezje, San Giovanni d'Antro slov. Landar in dvostav-ne besede Monte fosa slov. Črni vrh, Castelmonte slov. Stara gora. V dolinah više proti avstrijski strani (proti Volcam in Tolminu) prevladujejo krajevna imena čisto slovenske prvotnosti brez ita-lijanskega vpliva bodisi narav-nostnega ali vspretnega: Topo-lovo, Klobučarji, Prapotnica, Ob-lica, Klodiči, Jelina, Grmek, Če-plešče i. dr.

Prof. Rutar piše v svoji "Be-neški Sloveniji", da kraji, kate-rih imena ne kažejo slovenskega izvora, so bili naseljeni pred pri-hodom Slovencev, italijanskim ob-likam sedanjih slovenskih krajev-nih imen pa išče vzrok v tem, da so javni uradi prevajali sloven-ska imena ali pa po možnosti pri-lagojali romanskemu izvoru, na-primer Landar, Neme, Tarčent, Faeis (Fagus) iz Bukovje, iz

slov. Studence Sarženta, Rebra Costa, Podbreg Pecoll, Pradielis Predil, Grič Cuel, Percotto Pre-hod itd. Prof. Musoni ("Guida delle Prealpi Giulie", Udine 1912) je ravno nasprotnega mne-nja. Oba pa sta enih misli, da so našli Slovence, prišedši v Italijo, tamkaj že neko ljudstvo, ki so se z njim pomešali, prevzeli krajev-na imena in si jih po svoji izgo-varjavi prilagodili.

Ker govorim že o postanku kra-jevnih imen na Beneškem, se mi zdi najumestnejše, da omenim tu nekoliko o slovenskih naselbinah na Furlanskem, v okolici Vidma in ob Tilmentu. Krajevna imena v teh bivših naselbinah, ki so o-hranjena še dandanašnji, nam do-voli jasno svedočijo, kod je bival slovenski pod. Sicer pa nam vestni zgodovinarji tudi mnogo povedo o tem.

Malo pred prihodom Slovencev v te kraje so prišli Longobardi v Italijo in ustanovili v Čedadu prvo longobardsko vojvodino. Za Longobardi so se pojavili na ita-lijanskih mejah Obri. Ti so bivali skupno s Slovenci v Panoniji (na Ogrskem, vsa pokrajina zapadno od Donave) in zelo verjetno je, da so hodili skupaj na vojne po-hode in boje. Privkrat so prišli Slovenci z Obri vred v Italijo leta 610, to je takrat, ko so Obri šli na pomoč kralju Agilulfu. Opu-stošili so Furlansko in vzeli Če-dad. Od takrat so se smeli Slo-venci svobodno naseljevati na Furlanskem. Zelo verjetno je, da so se s to priliko okoristili; kras-na lega, plodna zemlja, milo pod-nebje — to so bili uveti, katerih je želel vsak vsak v prvi vrsti po-jedelski narod, kakoršni so bili Slovenci. Slovenci so bili res po-jedelski; s tem pa še ni rečeno, da so bili vseskozi miroljubni, kakor-šne hočejo imeti nekateri nemški pisatelji. Ako je prihrumel so-vražnik, jim delal krivice, opusto-ševal polja, požgal domove, ven-dar tega niso mirno gledali, am-pak so se mu postavili v bran. Ker so videli, kako je rodovita zemlja v Furlaniji, so se začeli kar zaporedoma naseljevati in raztegnili naselbine v VII. stole-tju celo preko Tilmenta do mesta Pordenone. Seveda se ni to nase-ljevanje vršilo brez bojev. Naj-večja slovenska naselbina je bila pri mestu Lauriana (sedaj vas Lavariano, Lavarjan 14 km pod Vidmom). Slovenci niso prodirali na Furlansko oziroma v sedanjo Benečijo le od vzhodne strani, ampak tudi iz Koroške preko

Pontebe. Kajpada so se ustavljali Longobardi takim navalom, a bili so čestokrat premagani. Slovenska naselbina Lavarjan pod Vidmom se je širila; saj so tam v okolici bližnji in daljnji čisto slovenska imena: Ronek (Ronehi), Bičnik (Bicnieco), Hlevljani (Claulan), Gonarji (Go-nars). To so najstarejše nase-lbine.

Pozneje v XI. stoletju so na-stale večje naselbine ob Tilmentu. Sedanja vas ob dolenjem Tilmen-tu pod Codroitom Belgrado (Bel-grad) je tvorila cel okraj, ki so ga podedovali goriški grofi od furlanskega vojvode Verihena. Vasi, ki so spadale pod ta okraj in so njihova imena ohranjena še dandanašnji, so: Seljani (Sede-gliano), Gradišče (Gradisca), Go-ričica (Goricezza), Beljan (Be-an), Slavnik, Lestica, Loka (Lon-ca), Plavče (Bianzo), Hlevnik (Glavnico), Gorica (Gorizzo), Stražice ob Tilmentu (Straeis), Robedišče (Revedischia), Sela, Prečnik (Preenico) i. dr.

Po teh imenih se pač lahko so-di, kdo bi bil ustanovitelj teh kra-jev. Te naselbine so tvorile neka-ke jezikovne otoke, ki z ostalimi Slovenci niso bili v nobeni zvezi, zato ni čuda, da so se polagoma, menda že ob koncu srednjega ve-ka, jezikovno spojili s sosednjimi Furlani. Dandanašnji ni drugega sledu kot navedena imena, priko-rjena po italijansko, vsekakor pa ne tako spretno, da bi se nemogla spoznati njihova prvotnost.

Tudi ob desnem bregu Tilmen-ta imamo slovenske naselbine z vasmi pod Spillimbergom: Gra-disca, Provezan, Sv. Jurij, Po-stoniceco. Nadalje proti zapadu so prodrli do Pordenona proti Trevisu; tam imamo vasi Sela-tons in v bližini, kjer so stanovali Furlani (Romani), pa Romani. Na desnem bregu dolenjega Til-menta so vasi: Prodolon, Borjana (Boreana), Potoki, še dalje proti reki Livnici (Livenza): Goniz (Gončice) in Pnoje (Polje).

Naselbine so bile tudi v videm-ski okolici, in sicer na zapadni in severozapadni strani.

V avstrijski Furlaniji je bilo ob levem bregu dolenje Soče vse razen Trčica (Monfalcone) in S. Canziana slovensko: Ronek (Ron-chi), Bobje (Dobbia), Beljan Turjak, pod Pierisom pristava Studence. Na desnem bregu So-če: Topoljan, Vilež, Kravelj, Vi-šek. Le Romani je bil kraj s fur-lanskim prebivalstvom, pa tudi v tej občini je eno slovensko ime namreč travnik ob Teru se zove Dolina.

Te naselbine niso bile samostoj-ne, ampak so pripadale ponajveč takim knezom, ki so imeli svoja glavna posestva v slovenskih zemljah. Prav malo jih je bilo ne-posredna lastnina patrijarhov. Goriški grofi, Sponeheimove, gor-njegrajski samostan so imeli mno-go kmetov v teh naselbinah. V ti-stih časih je bil na Furlanskem slovenski jezik splošen, govorili so ga celo na dvoru furlanskih vojvod v Čedadu. Longobardski vojvode so živeli v prijaznosti s Slovenci.

Koliko slovenskega prebiva-lstva je bilo v teh naselbinah, se da težko določiti; zgodovina nam o tem nič ne omenja. Število je bilo najbrže nestalno, kakor na-selbine same, ki niso bile naen-krat ustanovljene.

Dasi imamo nepobitne dokaze, da so bile gorenje naselbine slo-venske, hočejo vendar nekateri italijanski zgodovinarji (Lirutti) utajiti to.

K sklepu se drzmem izreči še be-sedo o bližnji bodočnosti bene-ških Slovencev. V teku zadnjega polstoletja ne moremo o poitali-jačevanju beležiti mnogo nove-ga ali kakih večjih izprememb. Najhitreje se je vršilo poitalijan-čevanje v huminskem okraju (Gemona), kjer smo izgubili več-jo vas Gorjani (Montenars) z za-selkom Zornik (Sornico). Ne more se trditi, da je s tem poita-lijačevanje ustavljeno, ne, nada-ljuje se, toda zelo polagoma, ko-maj vidno; toda temu poitalijan-čevanju ne moremo pripisovati onega tendencioznega uspeha; tu se ne vrši potujčevanje sistema-tično, ampak potom asimilacije (spojitve). Slovensko ljudstvo v tarčentskem in huminskem okra-ju, ki meji na furlanske občine, se oprijema furlanščine, da se tem potom razume s sosedi, s katerimi je v vednem stiku. Zemljepisna lega je tu taka, da se gričevje, po katerem je naseljeno slovensko prebivalstvo, spaja z ravnino, kjer so večje furlanske vasi, trgi in mesta ter Slovenci, naseljeni v ozadju na hribovih in pobočjih

gori, prihajajo po opravi, kup-čiji v dotiko s Furlani; kajpada to medsebojno razmerje ni nika-kor v prilog utrjevanju narodno-sti, pač pa narobe. Ako nimajo slovenskega duhovnika, namesti-jo furlanskega, ki pridiga in uč-i krščanski nauk italijansko ozi-ro-ma furlansko in slovenska go-vo-rica je potisnjena le v okolico do-mačega ognjišča.

Gorovje, ki se dviguje v ozadju beneške Slovenije, posebno v tar-čentskem okraju, ovira stik z av-strijskimi Slovenci. Ako se stanje tarčentskih Slovencev ne izboljša naprimer v tem, da bi povsod imeli slovenske duhovnike, in da napreduje poitalijančevanje tako kakor sedaj, bi se vsekakor ves okraj do avstrijske meje, do ko-bariškega kota, ne poitalijančil v 150 letih, ako bi ne uporabili ka-kih profilaktičnih sredstev, česar se pri italijanski komodnosti ni nadejati. Stanje šentpeterskih, idrijskih Slovencev — Režianov — pa je ostalo skoro celo stoletje neizpremenjeno, izvzemši par va-si ob Idriji v ravnini, onstran av-strijske državne meje, ki so bile pred 50 leti poitalijančene. Do-klar bodo po slovenskih vaseh v beneški Sloveniji slovenski du-hovniki, se ne more govoriti o ka-kem uspešnem napredovanju po-tujčevanja. Sola ne deluje narav-nost na poitalijančevanje. Ker so med Slovenci povečini triletni šole enorazrednice z učiteljskimi, ne dosežejo znatnih uspehov; o-troci se nauče le za silo čitati in pisati.

Ne sodim optimistično, opiraje se na poznavanje razmer be-neških Slovencev in na izjave nji-hovega velezaslužnega voditelja, ako trdim, da nam beneški Slo-venci ostanejo vsikdar ohranjeni. Naj bi le ne bilo razmerje slabše na naših severnih mejah, potem bi ne mogli govoriti o krčenju slovenskega ozemlja.

Zastavimo krepko svoje moči v odpor tujemu prodiranju na naših mejah, izobrazimo ljudstvo, da postane zaveden in se bo moglo nastavljanju sovražniku, vzgojimo značaj, ki naj nadalje vpliva na širje kroge, potem lahko pore-čemo, da se udeležujejo one že-lje in načrti, ki jih gori vsak na-rodno samozavesten Slovenec.

IŠČEM

Slovenko za pomoč v kuhinji. Pla-ča po dogovoru. Če koje veselje, naj se oglasi na moj naslov:

Rosie Uljan,

Box 144, West Line, Pa.

(30-9—2-10)

NAZNANILO.

Rojakom v Lorain, Ohio, in o-kolici naznanjamo, da jih bo ob-ekal naš zastopnik

JOHN KUMŠE,

ki je pooblaščen pobirati naroč-nino za list Glas Naroda.

S spoštovanjem

Upravištvu Glas Naroda.

Za slovenske grafofonske plo-šče, Columbia grafofonske, slatine in srebrnino obrnite se name.

A. J. TERBOVEC,

Frontenac, Kan.

(7—11 v sob)

Vodnik sreče.

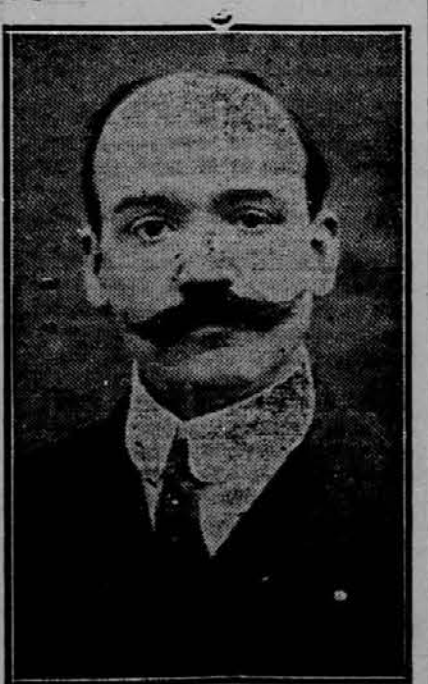
Zdravniška knjiga, kakor se hitro d-ma-ozd-aveti vseh bolezni, posebno spolnih.

Vsakemu zastoj.

J. F. Dolenc, Box 819 Milwaukee, Wis.

NAZNANILO.

Cenjenim naročnikom v Pen-sylvaniji sporočamo, da jih bo v-kratkom obiskal naš potovalni za-stopnik

Mr. VONKO JAKUB,

ki je pooblaščen pobirati naroč-nino in izdajati tozadovaze peto-dila.

Sedaj se mudi v Pittsburgh Pa, in okolici, Upravištvu "Glas Naroda".

IŠČEM

služkinjo za dva otroke v staro-sti od 2 oz. 5 let. Plača po dogo-voru. Naslov:

M. Dergane,

440 W. 36. St., New York, N. Y. (30-9—2-10)

HARMONIKE

bodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravilam po najnižjih cenah, a de-lo trpežno in zanesljivo. V popravu zanesljivo vsakdo pošlje, ker sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravku vzamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu ka-koršno kdo zahteva brez nadaljnjih vprašanj.

JOHN WENZEL,

1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

Dr. Richterjev PAIN-EXPELLER

za revmatične bolei-ne, okorelost in negib-nost sklepov in mi-sic

Pristni prihaja v zavoju, kot je naslikan tukaj. Odložite vse za-voje, ki niso zape-čeni z Anchor varstveno znam-ko.

25 in 50 centov v lekarnah ali na-ravnost od

F. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington St. New York, N. Y.

MODERNO UREJENA TISKARNA GLAS NARODA

VSAKOVRSNE TISKOVINE

IZVRŠUJE PO NIZKIH CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVRŠUJE PREVODE V DRUGE JEZIKE.

UNIJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST SO:

DRUŠTVENA PRAVILA, OKROŽNICE — PAMFLETI, CENIKI I T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

50,000 KNJIŽIC

Ako trpite na katerikoli moški bolezni, pišite po našo brezplačno knjižico. V tej knjižici lahko čitate, kako se može, ki trpijo na bolezni kot je zastrupljena kri, mozolji, stare rane, kožne bolezni, razne zastarele in nalezljive moške bolezni, naduha, neprevajnost, zapeka ali konstipacija, katar, zlata žila, revmatizem, okorela jetra in želodčne ter mehurne bolezni, uspešno zdravijo privatno doma in z majhnimi stroški.

Trpite li na bolečinah v križu in v zgibih, na glavobolu, izgubi teka, kislini v želodcu, povračanju hrane, bljuvanju, zolenem riganju, nečistem jeziku, smrdljivi sapi, slabem spanju in slabih sanjah, utrujenosti in naglem razburjanju, nervoznosti, razdraženosti in slabosti ob jutrih, črnih kolobarjih pod očmi, izgubi volje, gubljenosti in plahosti v družbi, bojazni in na prepadenosti? Ti simptomi pomenijo, da ste pri slabem zdravju in da potrebujete zdravniško pomoč in nasveta. Naša knjižica, katera se lahko imenuje knjižica k zdravju, vsebuje dobre podatke in nasvete za bolne ljudi. Zaloga znanosti je in lahko vam pomaga k zdravju, moči in kreposti.

Pošljite kupon za brezplačno knjižico.

DR. J. RUSSELL PRICE CO., S. 902, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill., U. S. A.

Gospodje:—Pošljite mi takoj svojo brezplačno knjižico.

Ime

Naslov

VRNIMO SE.

Mi vsi se radi spominjamo dni, ko smo bili polni zdravja in moči, ko je bilo videti, da ima svet za nas pri-pravljeno le srečo in veselje. Kaj nas je napotilo, da smo izpremenili svoje navade, da smo zapustili srednjo pot zmernosti in vsaki stvari? Vrnimo se k staremu načinu življenja, k priprosti hrani, k večjemu telesnemu delu, k svežemu zraku in posebno pazimo, da bo naš prebavni sistem v dobrem stanju, da preprečimo konstipacijo in nje komplikacije, slabost in nervoznost. Kakor hitro opazite kako nerednost, vzemite

TRINER-JEVO ameriško Elixir grenko vino

To sredstvo je zelo uspešno ker poveča prebavne funkcije ter nam raditega vrne prejšnje splošno zdravje, dokler ne pademo zopet nazaj v stare slabe navade. To sredstvo tudi

Olajša bolečine v notranjosti, odpravi konstipacijo, ustvari tek, ojači prebavno moč, vzdrži organe pri delu, odpravi nervoznost.

Oživi in ojači, da nove energije, prepreči in olajša konstipacijo, odpravi glavobol, daje pomoč deklicam in ženskam v njih bolestitih ter je zelo dobro pri bledičnosti in klorozi.

Cena \$1.00

V lekarnah

JOS. TRINER, izdelovalec

1333-1339 S. Ashland Ave.,

Chicago, Ill.

Če se hočete izogniti bolečinam, imejte pri roki Triner-jev Liniment ter drgnite telo z njim, kakor hitro čutite najmanjšo boleost, ali revmatično ali nev-ralgčno. Cena 25 in 50c., po pošti 35 in 65c.

Marija Grubbe

Spisal J. P. JAKOBSEN.

Za Glas Naroda prevel G. P.

12

(Nadaljevanje)

— Pustite take dovtepe, — je rekel ironično, — za kaj takega sva oba predobra. — Nato se je obrnil proti Ani Schumacher ter rekel, da bi bilo boljše, če bi pustila oba sama.

Ana je odšla. Pridigar je potegnil svoj stol bližje k postelji in Ulrik Kristijan je položil meč predse na odedo.

Tedaj pa je pričel govoriti gospod Jens s poštenimi besedami o grehu in kazni za greh, o ljubezni Boga do otrok zemlje in o njegovi smrti na križu.

Dočim je govoril pridigar, se je igral Ulrik Kristijan z mečem, kadarkoli je padel nanj žarek luči. Nato je klel, pel odlomke iz nesramnih pesni ter skušal motiti pridigarja z grdimi vprašanji. Gospod Jens pa se ni pustil zmotiti ter govoril naprej, o sedmih besedah na križu, o zadnji večerji, o odpustanju grehov ter radosti nebeškega kraljestva.

Tedaj pa se je dvignil Ulrik Kristijan visoko v postelji ter rekel gospodu Jensu naravnost v obraz: — To je vse laž in izmišljotina!

— To je, naj me vzame vrag, tako resnično kot stojim sedaj tukaj! — je vskliknil pridigar. — Vsaka posamezna beseda! — in pri tem je udaril s tako silo po mizi, da so zazvenele čase in kozarci. Nato pa je vstal ter nadaljeval s strogim glasom:

— Vi zaslužite, da odresim v svoji pravični jezi prah s svojih nog ter vas pustim samega tukaj, varen plen hudiča in njegovega kraljestva, kajti tjakaj boste gotovo prišli. Vi ste eden onih, ki vsaki dan pribijajo na križ našega gospoda Jezusa Krista in za te stoje pripravljene dvorane pekla.

— Ne rogaite se strašnemu imenu pekla, kajti to je glas, ki nosi v sebi muko plamenov, ki pomeni stokanje in bolesti bičanih. Trpljenja pekla so večja kot si jih more človek predstavljati, kajti se bi koga privezalo na kolo ter bi umrl pod ščipanjem razbeljenih klešč ter se nato prebudil v peklu, bi si želel nazaj po eksekuciji kot po naročju Abrahama. Pač so kuge in boleznin človeškemu mesu britke, če gredo kot prepelj po vseh žilah ter napenjačo mišice kot da jih hočejo raztrgati; a muke pekla so kot rjoveč vihar bolečin, ki povzroča nepopisne muke in trpljenja.

Bolnik se je obupno oziral naokrog: — Jaz nočem ničesar, — je mrmral. — Jaz nimam nobenega opravka niti z vašim peklom, niti z vašim nebeškim kraljestvom. Jaz hočem le umreti, edinole umreti in drugega nič.

— Gotovo boste umrli, — je rekel pridigar, — a na koncu temnega hodnika, ki vodi k smrti, sta le dve vrati, kojih ena vodijo k veselju nebeškega kraljestva, druga pa k mukam pekla. Druge poti ni mogoče najti, nikakor ne!

— Vendar, duhovnik, vendar! Še ena pot je, kaj ne? Ali ni poleg globoki grob za one, ki so hodili svoja lastna pota, globok, temen grob, ki vodi v nič, v večni nič?

— Ti, ki si hodil svoja lastna pota, ti plovejo proti kraljestvu satana. Teh kar mrgoli pred vrati pekla, visokih in nizkih, starih in mladih. Gnetejo se ter suvajo drug drugega, da uidejo zvezdočemu brezdnju ter kličejo bolešno k onemu Bogu, kojega potov niso hoteli hoditi, da jih spravi preko brezdnja. Vpitje prepađa je nad njih glavami in zvijajo se v strahu in bedi. Vrata pekla pa se bodo zaprla za njimi kot se zgrne voda nad tonečim se.

— To mi vendar le tako pripovedujete? Pri vašem poštenem imenu, ali je to kaj drugega kot izmišljotina?

— Da!

— Jaz pa nočem imeti ničesar, nočem imeti nobenega opravka z vašim Bogom. Jaz sploh nočem v nebesa, jaz hočem le umreti!

— Torej pa naj gre v strašno mučilnico za vek izgubljenih, kjer vale kipeči valovi žveplene pare na nesrečne množice, kojih udje se krvijo v strašnih bolečinah in kojih usta hrepene po zraku med plameni na površini. Njih telesa vidim plavati po površini kot ona galebov na morju in njih rjovenje je kot rjovenje zemlje, kadar pretresa njeno notranjost in njih bedi ni imena. Ah, če bi te moglo moje srce rešiti s prošnjami, ti nesrečnež, Milost pa si je zastrla svoje lice in solnce usmiljenja je zaslo.

— Torej naj mi pomaga, duhovnik, pomaga! — je stokal Ulrik Kristijan. — Zakaj si pa pastor, če mi ne moreš pomagati? Moli, za božjo voljo, moli! Ali ni v tvojih ustih nobene molitve? Ali mi pa daj svoje vino in grde, v katerih je odrešenje kot pravilo. Ali so pa morda laži, grde laži? Pokleknil bom pred tvoje Boga kot solarček. On je vendar tako silen, tako močilen! Omeči ga, omeči in jaz se klanjam, klanjam, kajti več ne morem storiti.

— Molite!

— Da, jaz hočem moliti, hočem moliti, kolikor hočete! — in pokleknil je na posteljo ter sklenil roki. — Ali je prav tako? — je vprašal ter se ozrl v gospoda Jens. — In kaj moram reči?

Pridigar ni odgovoril.

Nekaj časa je klečal Ulrik Kristijan tako, s širokoodprtimi očmi, iz katerih je blestela mrzlca. — Jaz ne najdem nikakih besed, pastor, — je stokal. — Oh gospod Jezus, vse so proč! — in nenkrat se je zgrudil v joku.

Takoj zatem pa je zopet skočil pokonci, prijel za meč ter ga prelomil.

— Gospod Jezus Krist, glej, jaz razlomi svoj meč! — ter je dvignil oba blesteča kosa kvišku. — Oproščenje, Jezus, oproščenje! Pridigar je izrekel nato besede sprave ter hitel, da ga spravi z Bogom, kajti videti je bilo, da bo le še malo časa živel.

Nato je gospod Jens poklical Ano Schumacher ter odšel.

Ker se je smatralo bolezen za nalezljivo, ni prišel k bolniku noben izmed ožjih sorodnikov. V neki sobi spodaj pa je bilo zbranih par sorodnikov in prijateljev, nadalje telesni zdravnik kralja ter par dvornih kavalirjev, ki so sprejemali obiske plemenitašev, poslaničnikov, častnikov, dvorjanov in svetnikov, ki so vsi prihajali, da se informirajo o stanju bolnika. Miru v bolniški sobi pa se vsled tega ni motilo in Ulrik Kristijan je bil zopet sam z Ano Schumacher.

Prišlo se je mračiti. Ana je položila par polen na ogenj v kamini, prižgala par sveč ter sedla z molitvenikom v roki na stol. — Svojo avbo je potegnila naprej na lice ter kmalu zadremala. V predsobi sta se nahajala en brivec in en dvorni lakaj, za slučaj, da bi se kaj pripetilo. Sedaj sta oba ležala pri oknu na tleh ter kockala na preprogi iz slame, da bi kocke ne ropotale. V igro sta bila tako zatopljena, da nista preje zapazila, da se je neko splazil skozi sobo, dokler ni dotična oseba izginila v bolniški sobi.

— Bil je medikus, — sta rekla ter se prestrašeno ozrla drug v drugega.

Bila je Marija Grubbe.

Neslišno se je približala postelji ter se sklonila nad bolnikom, ki je mirno ležal ter spal. V motni, negotovi luči je bil videti tako bled in tuji, je imel tako mrtvaško čelo in trepalnice tako velike, da se je Marija prestrašila.

Prišla se je jokati. — Tako bolan si! — je zamrmrala. Nato je pokleknila pred posteljo, oprla svoja komolca na rob postelje ter mu zrla naravnost v obraz.

On je zastokal ter odprl oči. Njegov pogled je bil iskajoč in nemiren.

— Ulrik Kristijan, — je rekla ter položila svojo roko na njegovo ramo.

— Ali je še kdo drugi tukaj? — je stokal.

Zmajala je z glavo. — Ti si zelo bolan? — je vprašala.

— Da, kmalu bo konec vsega.

— Ne, ne, ne, to ne sme biti, kajti kdo mi ostane, če pojdeš ti!

Ne, ne, ne, kako naj to prenesem?

— Živeti! — Lahko, lahko je živeti; a jaz sem zavžil kruh in vino smrti ter moram umreti.... da, da, da.... kruh in vino, — meso in kri.... Ali vrjameš to?

— Ne, ne, ne, v imenu Jezusa Krista, v imenu Jezusa Krista!

Izreči molitev, dete, zelo močno molitev!

Marija je sklenila roki ter molila.

— Amen, Amen! Prosim, še enkrat. Jaz sem tako velik grešnik, otrok, in treba je veliko molitve. Še enkrat, prosim, dolgo molitev, z mnogimi besedami, mnogimi besedami! Ah ne? — Zakaj pa ne? Zakaj pa se vrtil postelja? — Drži močno! — Vse se vrtil v krogu.... Kot vrtnice bolečin, večni vrtnice in.... ha, ha, ha.... ali sem zopet pijan? Kakšna igra pa je to? In kaj za vraga sem zopet pil? — Vino? — Gotovo, bilo je vino, katero sem pil! Veselo, moje dete, poljubi me, moja sladka jarčica!

Ljubiti se, veseliti, je raj na zemlji!....

Poljubi me, moja golobčica! Jaz sem tako mrzel, ti pa tako okrogla in gorka!.... Poljubi me gorko, ko si tako bela in gladka....

Sklenil je svoji roki krog Marije ter pritisnil prestrašeno dete k sebi. V tem trenutku se je zbudila Ana Schumacher ter videla, kako se poljubuje bolnik z neko žensko. Preteče je dvignila svoj molitvenik ter kričala:

— Ven, ti peklenska babnica! — Ali ne sedi ta zver ter se igra z umirajočo milostjo? — Ven, kdorkoli si — nesrečni poslanik sovražnika človeka, peklenskega satana!

— Satan! — je kričal Ulrik Kristijan ter pahnul Marijo Grubbe ves preplašen stran. — Odstopi od mene, Satanas! — Ven, ven! — ter se je pričel kričati. — O ti prokleti Satan! Zavesti si me hotel v moji zadnji uri v greh v tej zadnji uri, ko mora biti človek previden. Proč, proč, v blaženem imenu Gospoda, ti prokleta postava! — S široko razprtimi očmi ter grozo v vseh potezih je stal na postelji ter kazal na vrata.

Do smrti prestrašena in vsa iz sebe je planila Marija Grubbe iz sobe.

Bolnik se je zopet vrnil na kolena ter molil, molil, dočim je Ana Schumacher počasi čitala molitev za molitvijo iz knjige z velikimi črkami....

Par ur pozneje je Ulrik Kristijan umrl.

(Nadaljuje se).

Velika zaloga vina in žganja.

MARIJA GRILL

Prodaja belo vino po 70c. gallon
crno vino po 50c.
Drožnik 4 gallone za \$11.00
Brinjevec 12 steklenic za \$12.00
4 gallone (sodček) za \$16.00

Za obilno naročbo se priporoča

Marija Grill,

5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio

dobite "GLAS NARODA" skozi štiri mesece dnevno, izveniš nedelj in postavnih praznikov. "GLAS NARODA" izhaja dnevno na šestih straneh, tako, da dobite tedensko 36 strani berila, v mesecu 156 strani, ali 624 strani v štirih mesecih. "GLAS NARODA" donaja dnevno poročila s bojišča in razne slike. Sedaj ga sleherni dan razpošiljamo 13,000! — Ta številka jasno govori, da je list zelo razširjen. Vse osobje lista je organizirano in spada v strokovne unije.

Kaj pravijo pisatelji, učenjaki in državniki o knjigi Berte pl. Suttner

"Doli z orožjem!"

Lev Nikolajevič Tolstoj je pisal: Knjigo sem s velikim užitek prebral in v njej našel veliko koristnega. Ta knjiga zelo vpliva na človeka in obsega nebroj lepih misli....

Friderik pl. Bodenstedt: Odkar je umrla madama Stael ni bilo na svetu tako slavne pisateljice kot je Suttnerjeva.

Prof. dr. A. Dodel: "Doli z orožjem" je pravo ogledalo sedanjega časa. Ko človek prečita to knjigo, mora nehoti pomisliti, da se bližajo človeštvu boljše časi. Kratkotrajno: zelo dobra knjiga.

Dr. Lud. Jakobovski: To knjigo bi človek najraje poljubil. V dno srca me je pretreslo, ko sem jo prebral.

Štajerski pisatelj Peter Rosegger piše: Sedel sem v nekem gozdu pri Krieglach in sem bral knjigo z naslovom "Doli z orožjem!" Prebral sem jo dva dneva neprenehoma in sedaj lahko rečem, da sta ta dva dneva nekaj posebnega v mojem življenju. Ko sem jo prebral, sem zazlel, da bi se prestavilo knjigo v vse kulturne jezike, da bi jo imela vsaka knjižarna, da bi jo tudi v Solah ne smelo manjkati. Na svetu so družbe, ki razširjajo Sveto Pismo. Ali bi se ne moglo ustanoviti družbe, ki bi razširjale to knjigo?

Henrik Hart: — To je najbolj očarljiva knjiga, kar sem jih kdaj bral....

C. Neumann Nefer: — To je najboljša knjiga, kar so jih spili ljudje, ki se borijo za svetovni mir....

Hans Land (na shodu, katerega je imel leta 1890 v Berlinu): Ne poznam knjige, samo imenoval jo bom. Vsekemu jo bom ponudil. Naj bi tudi ta knjiga našla svoje apostole, ki bi šli širje krizemsvet in učili vse narode....

Financijski minister Dunajski je rekel v nekem svojem govoru v poslanski zbornici: Saj je bila pred kratkim v posebni knjigi opisana na pretresljiv način vojna. Knjige ni napisal noben vojaški strokovnjak, noben državnik, pač pa priprosta ženska Berta pl. Suttnerjeva. Prosim vas, posvetite par ur temu delu. Mislim, da se ne bo nikdo več navduševal za vojno, če bo prebral to knjigo.

CENA 60 CENTOV.

Naročite jo pri:

Slovenic Publishing Co.,

82 Cortlandt Street, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" JE EDINI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH. — NAROČITE SE NANJ!

WARREN.

Čenjenim naročnikom v Utah, Colorado in New Mexico sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik.

Mr. OTO PEZDIE,

ki je pooblaščen pobirati naročnike in izdajati tozadevna potrdila. Upravištvu "Glas Naroda".

Prosti nasvet in informacije priseljencem.

"The Bureau of Industries and Immigration" za državo New York varuje in pomaga priseljencem, ki se bili osepjarjeni, osepni ali katerikoli se je slabe ravnanje.

Bresplačno se daje nasvete priseljencem, kateri so bili osepjarjeni od bankirjev, odvetnikov, trgovcev z zemljišči, prodajalcev parobrodskih listkov, spremljevalcev, karkipotev in posestnikov zemljišč.

Daje se informacije v naravnih, sestavljenih zadevah: kako postati državljani, kjer se oglašajo na državljanske listine.

Sorodniki naj bi se sestali s priseljenci na Ellis Island ali pri Barge Office.

URADNI DELAVNI

DEPARTMENT

(State Department of Labor)

BUREAU OF INDUSTRIES

AND IMMIGRATION.

Urad v mestu New York: 88

East 39th St., odprti vsaki dan od

9 ure zjutraj do 5 popoldne in

v sredo, svedci od 2. do 12 ure

POZOR ROJAKI!

Najbolj uspešno mazilo za ženske in moške lase, kakor tudi za moške brke in brado. Ako se rabi to mazilo, rastejo v 6 tednih krasni, gosti in dolgi lasje, kakor tudi moški krasne brke in brado in ne bodo odpadali in ne osiveli. Revmatizem, koščki ali trganje v rokah, nogah in križu v 8 dneh popolnoma odpravim. rane, opekline, bule, ture, krasne in grinte, potne noge, kurje oči, bradavice, ozeblina v par dneh popolnoma odpravim. Kdor bi moja zdravila brez uspeha rabil, mu jamčim za \$5.00. Pišite takoj po čenik in knjičico, pošljem zastop.

JAKOB WARREN,

1099 E. 94th St., Cleveland, Ohio.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA

"GLAS NARODA", NAJVEČJI

SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH

DRŽAVAH.

Veliki vojni atlas

vojskujocih se evropskih držav in pa kolonij-skih posestev vseh yelesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

na 20tih straneh in vsaka stran je 104 pri 134 palca velika;

Cena samo 25 centov.

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov

na 8 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev.

Cena samo 15 centov.

Vsi zemljevidi so narejeni v raznih barvah, da se vsak lahko spozna. Označena so vsa večja mesta, število prebivalcev držav in posameznih mest. Ravno tako je povsod tudi označen obseg površine, katero zavzemajo posamezne države.

Pošljite 25c. ali pa 15c. v snamkah in natančen naslov in mi vam takoj odpošljemo zaželeni atlas. Pri večjem odjemu damo popust.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

ZASTONJ

deset (10) HASSAN kuponov

(IZREŽITE TA KUPON)

Ta POSEBNI KUPON je vreden deset (10) HASSAN CIGARETNIH KUPONOV ako se ga predloži skupno z devetdesetimi (90) ali več rednimi HASSAN CIGARETNIH KUPONI v kateri na 4h HASSAN PREMIJSKIH POSTAJ ali pri

THE AMERICAN TOBACCO CO.,

Premium Dept. 490 Broome St., New York, N. Y.

(Ta ponudba ugasne 31. decembra 1915.)

Velika vojna mapa

vojskujocih se evropskih držav.

Velikost je 21 pri 28 palcih

Cena 15 centov.

Zadej je natančen popis koliko obsega kaka država koliko ima vojakov, trdnjav, bojnih ladij i. t. d.

V zalogi imamo tudi

Stensko mapo cele Evrope \$1.50.

Veliko stensko mapo, na eni strani Združene države in na drugi pa celi svet, cena \$1.50.

Zemljevid Primorske, Kranjske in Dalmacije z mejo Avstro-Ogrske s Italijo. Cena je 15 centov.

Pri nas je dobiti tudi velike zemljevide posameznih držav, kakor naprimer od Italije, Rusije, Nemčije, Francije, Belgije in Balkanskih držav. Vsi so vezani v platno in vsak stane 50 centov.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepiral, da dospejo denarne pošiljke tudi sedit zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljke v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

100 K velja sedaj \$16.50 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.